

Ossilegium historico-physicum ... In quo de urnis, ac lapidibus gentilium Westphalorum sepulcralibus pertractata variis circa cineres et ossa observationibus physicis illustrantur / [Johann Heinrich Cohausen].

Contributors

Cohausen, Johann Heinrich, 1665-1750.

Publication/Creation

Francofurti ; Leipzig : M.A. Fuhrman, 1714.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/qc72xd7q>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

62287/13

J J K 34

O
C. 10

MEDICAL SOCIETY
OF LONDON

ACCESSION NUMBER

PRESS MARK

COHAUSEN, J.H.

Digitized by the Internet Archive
in 2019 with funding from
Wellcome Library

<https://archive.org/details/b30521683>

25

T8

JOANNIS HENRICI COHAUSEN
Hildesio-Saxonis. M. D.

OSSILEGIUM
HISTORICO-PHYSICUM,

AD

CLARISSIMI VIRI

JOD. HERM. NUNNINGII

JC. Canon. & Scholast. Vred.

SEPULCRETUM
WESTPHALICO-MIMIGARDICO-
GENTILE.

In quo

De Urnis, ac Lapidibus Gentilium Westphalorum Sepul-
cralibus pertractata variis circa cineres & ossa observa-
tionibus physicis illustrantur.

LONDON MEDICAL SOCIETY

ANNO MDCCCXIV.

FRANCOFURTI & LIPSIAE:

Apud MICH. ANDREAM FUHRMAN, Bibliopolam.

ILLUSTRI VIRO

D. JODOCO HERMANNO NUNNINGIO

J. U. D.

Dignitate Ecclesiasticâ,
 Omnifariâ Eruditione ut & Scientia politiori
 conspicuo,
 Polyhistori, Geographo,
 Nec non rei Numismaticæ perscrutatori
 indefesso,
 Sepulcreti Westphalico - Gentilis Editori,
 Favitori suo & Amico magno
 Salutem & Longævitatem.

*F*aciunt apes Mellilegium: humanis commodis non exiguus inde est accessus. Instituunt boni OEconomii Spicilegium: etiam parva servare virtutis est. Florilegium non intermittunt Botanici: sic quôq; tum voluptati tum utilitati humanae litatur. Sed quis ex Ossilegio vel ipso nomine, multò magis praxi, horrido utilitatis quidpiam expectet? Dubitâssem sanè, fateor, ipse de utilitate, nisi inter Philosophorum Coryphæos non postremus è Familia Sancti Benedicti Frater Basilius Valentinus mihi occurrisset, in capite, inquiring, mortuo seu ossibus mortuis adhuc latet thesaurus. Ossa legere virtutis esse, certè vix cuiquam videbitur. Oportuisset potiùs ea terrâ tegere, aut saltem
 suis

suis relinquere intacta conditoriis. Sed neq; hoc vitium esse confirmat inter antiquiores Vates de Christiana præprimis prudentia maximè celebris Prudentius:

Tum de corporibus sacris favillæ,
Et perfusa mero leguntur ossa.

Paganorum ossibus non injicere aut levem non precari terram Gentili piaculum esto: jus illud manium non obligat Christianum. Vetitum est Moschorum populis, non Christicolis, hominis mortui tractare ossa, quod quidem à magorum præstigiis parum abesse arbitrantur, eo legis rigore id prohibentes, ut dum Chyrurgus quidam Quirinus nomine inter Moschos habitans studii Anatomici causâ sceleton humanum tractare fors inveniretur, pro necromantico habitus vix fugâ vitam salvaverit regno ejectus & sceleto flammis addicto; ceu testis est Olearius legationis Holsaticæ in Moscoviam & Persiam Secretarius. An verò voluptatis esse imaginabimur mortuorum excutere loculos, eruere urnas, scrutari cineres? certè Vespillonem agere nec dignitatis est nec jucunditatis. Tractare favillas stipulis leviores haud viri gravis opus est. Exusta ossa ut parum ponderis habent physicè, sic minus obtinent momenti ad rerum naturalium cognitionem. Verùm apage cui minerva ita rudis domi est, ut sic sentiat, aut ita dens mordax, ut mortuorum ossa arrodât. Vir sapiens non exhorrescit tetricum odorem sepulcri, in quo reconditur veritas; cujus nunquam tam diuturna aut arcta est se-

*Voyag de
Moscov.
& Pers.
p. 128.*

pultura, quin præ fœtore possit aperiri, & protrahi in lucem. Candidius multò de hisce tibi iudicium fuit Vir Eruditissime, qui, ut incolarum Westphaliæ Gentilium erueres monumenta, non detrectasti horum reserare sarcophagos & veritatis amans & avidus Scientiæ atq; Historiæ. Qui quidem conatus ita felici tibi cessit minervâ, ut literale Sepulcretum Westphalico-Gentile erexeris structurâ novum, rerum contentarum antiquitate vetustissimum, cuius nuperâ ad lucem publicam expositione Curiosos non leviter devinxisti. Novisti me non semel in effodiendis ac perlustrandis ferilibus urnis tibi fuisse comitem, unde negligens sanè fuisssem, nisi & ipse fecissem Offilegium, ad tuum istud Sepulcretum non planè asymbolus. Scrutatus es inquilinos Gentilium cineres eâ diligentiam, quæ patriæ monumentorum ruminatorem haud dedecet: Ego nunc illorum ossa physicè, quod Medico inconveniens non est, propono indagare; quò ex umbrosis ejusmodi reliquiis ad plurium rerum scitu non indignarum notitiam & dubiorum decisionem lucis non parum emicare pate-scat, ita ut qualemcunq; à te isti scrutinio impensum laborem qui penitus frustraneum aut inutilem judicârit, meritò Mydæ nepos sit censendus. Debebam autem hoc tuo Sepulcreto aut Supplementum aut Commentarium, perinde est quo nomine velis opellam dignari, eò quòd ejus me reum fecerim in Epistola ad te ante biennium missa, quæ ad Sepulcreti tui calcem adjecta facta

Et

Et a obligationis memoriam refricavit. Fateor, id ita promittebam eo tempore, veluti materia præformata mihi jam tum esset in promptu, & fetus partui maturus, cujus ne rudimenta quidem tum existebant. Interim cum antiquiora hæc Dioeceseos Monasteriensis Monumenta tuus rimandi ardor meum quotidie accenderet, tot præter opinionem occurrerunt, quæ non Spicilegio duntaxat sed vel uberrimæ messi faciendæ essent satis: cum vel quilibet Sepulcreti tui paragrahus novas mihi suggereret materias ulteriori indagine non penitus indignas. Verùm nolui angustæ dissertationis carceres excedere, sed vel tuis hinc inde motis dubiis tantùm respondere, vel tuas succinctè corroborare sententias, vel meas etiam tuâ pace & citra tuarum præjudicium liberè in medium proferre: cum is tibi laudabilis sit genius, ut non sic propriis inhereas, quin alienis promptè subscribas sententiis ratione firmatis. Non ignoro minutiora quidem hæc esse, quàm ut ex iis aut sperare aut expectare fas sit alicujus in publicum momenti emolumentum, sufficit nobis quòd jam uberem ex eo fructum susceperimus, nempe & rerum non paucarum notitiam, & quod non minus est, animi à morosioribus curis quandoq; relaxationem. Cui porrò ut magis impostherum te dedas, suasor forem, inprimis ob corporis tui texturam infirmiozem, ne eam nimia studiosæ mentis intentio aut minuat aut immaturè frangat. Ad cineres qui-

*Sen. conf.
ad Marc.
c. 11.*

quæ in foro litigat, in theatris desidet, in templis precatur turba dispari gradu vadit, & quæ veneraris & quæ despicias unus exæquabit cinis: *sed propter illustrandos proavorum cineres accelerare proprios, nemo certè, hâc præsertim in patriâ, operæ pretium fuisse aliquando judicaret. Satius ergo erit, dum cogitas de aliorum funere, de proprio timere, ne alienis intentus Sepulcris tuum fortè reperiâs. Et hæc tibi pro consilio optimo, quâ medicus. Quâ verò amicus inter coeteros tuos certissimus præsentem Sepulcreto tuo Gentili monumenti vice appendo tabellam, quam eâ quâ offero manu, à te spero acceptari, id est amantissimâ; ut si luce dignam censeas, operi tuo novam editionem propediem affectanti adjiciatur. Vale amicorum suavissime & tui cultorem sincerissimum perge amare.*

*Vredenæ ex Museo
Idib. Februar.
MDCCXIV.*

OSSILEGII HISTORICO-PHYSICI ELENCHUS,

CAPUT I.

Centralis rerum Essentia in combustorum cineribus superstes, ceu cadavera cremandi ratio ab *Eudoxo* allegata, ventilatur & confirmatur.

CAPUT II.

Ex XIV. Vasis Frisicæ funeralibus ab *Eudoxo* productis præcipua urnula rursus in conspectum & scrutinium adducitur.

CAPUT III.

Circa ossa & cineres eoq; spectantium conditionem varia ab *Eudoxo* mota dubia resolvuntur.

CAPUT IV.

Erroneis circa urnas sepulcrales & ossa sententiis ab *Eudoxo* refutatis aliæ adjiciuntur.

CAPUT V.

Sententia *Eudoxi* contra Picardum confirmatur Dialogo Picardi & Surboldi in campis Elysiis, de urnis & magnæ molis silicibus sepulcralibus.

CAPUT VI.

Varia in sepulcris & ad urnas paganorum inventa curiosè disquiruntur.

CAPUT VII.

Solennitatum apud Romanos funebrium ab *Eudoxo* descriptarum modus & ordo in typo Politico - Allegorico proponitur.

O S S I L E G I I

HISTORICO-PHYSICI

CAPUT I.

Centralis rerum Essentia in combustorum cineribus superstes, ceu cadavera cremandi ratio ab *Eudoxo* allegata ventilatur & confirmatur.

S*epulcreti Westphalico - Gentilis* Conditor doctissimus **NUNNINGIUS** (quem deinceps hoc scripto *Eudoxi* nomine semper compellabimus) antiquissima apud Westphalos Gentilium Urnarum deposita à primo ortu scrutatus, in combustionis per univèrsum ferè orbem sub Ethnicismo quondam usitatæ causas meritò primùm inquit, *In combusto, ait, restare cineres, in iisq; perennem quandam*

Sepulcr. Westphal. Gentil. 6. l. 5. 5.

Essentiam & virtutem superstitem. Hoc igitur præ reliquis dignum erit scrutinio, ut veterum Westphalorum urnis feliciter in diem ab eo protractis post tot seculorum umbram nova lux accendatur. Combustio mortuorum apud Gentiles, etiam Westphaliæ incolas, peracta liquet, non liquet peractæ ratio. An veritati putabimus consentaneum ea, quæ nobis sunt cognata immortalitatis semina, ceu loquitur subtilissimus Scaliger, nota fuisse Gentilibus, ut domicilium animæ, quam nesciebant immortalem, noluerint post fata malè haberi? an credemus barbaris innotuisse perennem quandam corporis, quæ in cineribus superstit, Essentiam? nunquid potius posterioris ævi Physicorum solertiâ, aut fide potius Christianâ, detectum statuemus, restare in cineribus Phœnicem aliquando redivivum? hæc mihi seriò meditati, ipsasq; inter mortuorum umbras, libros puta, versanti occurrit perspi-

De Myst. Resurr. p. 26. 45.

cacissimus rerum Physicarum indagator Tackius his me verbis interpellans: *Ideo tam sanctè observârunt suos cineres antiqui, forte horer p. 26. die adhuc tam honestè sepeliuntur corpora nostra, quia in cineribus*

corum

eorum adhuc latet vitæ quiescentis scintilla... Dum enim in sale tanta est soliditas & perseverantia, haud sine causa suspicati sunt Philosophi, esse in sale æternum quidpiam, neq; rerum ideas post mortem omnino deleri, quin potius in sale in cineribus adhuc residuo esse & manere subjectum ad novam vivificationem idoneum.

Arridet Viri Eruditissimi conjectura: perplacet conclusio *Eudoxi: in ipsis* c. 1. §. 6.

quoq; cineribus concrematorum semina quædam æternitatis gliscere.

Sed res nondum planè est indubitata. Unius autoritas mihi in rerum naturalium examine versanti haud plenam facit fidem, & difficulter credulo vix omne eximit dubium. Accedit vir togâ illustris, seculi proximè elapsi Philosophus incomparabilis, Don Janus Espagnetus, suum

Enchir.

hicce addens calculum: *Observatur aliquid immortale in humido*

Phys. rest.

radicali, quod neq; morte evanescit, neq; ullis ignis violentissimi

Can. 214.

viribus consumitur, verum in cadaveribus & combustorum cineribus invictum remanet.

Convincor ferè majestate viri, cui vel ipse cesserit Aristoteles. Vi-

dentur isthæc speculativè quidem vera: sed Physicus sum, non credo,

nisi videam; demonstratio quippe realis in rebus naturalibus fortior est

omni syllogismo. Ingredior itaq; laboratorium (ita Vulcani Chymici

officinam artistæ appellant) non ecstatiçè, sed physicè: ubi in limine

mox advolans Robertus de Fluctibus inter Anglicæ Gentis Philoso-

Tr. de su-

phos & magiæ naturalis Proto - Mystas non postremus, salem ex

pernat.

capitis humani à se calcinati cineribus extractum monstrat, in scutel-

morb. cur.

la aquæ aliâ paropside tectâ positum, qui hominum cruci affixorum

imagines ectypis exactissimis repræsentat. An nondum, inquit, credis

ideas rerum in cineribus servari? stupui sanè, & voce faucibus hæ-

rente suspendi judicium. Superveniens autem Beccherus vivorum mor-

Phys. sub-

tuorumq; physices corporum Analysta accuratissimus, ex ossibus huma-

terr. part.

nis conflata ostendens elegantissima coloris opalini, lactei, & narcissini

3. c. 3. n. 3.

vitra his me alloquitur: Dic sodes, num in cineribus dubitas latitare per-

petuum? vitrorum illa materia licet vel centies Vulcano subjecta non fa-

tiscit, nec destruitur. Talia vitra rarithecium Viennense hodie dum osten-

tat. Rationem reddit laudatus Espagnetus: scilicet *humor radicalis* l. c. *Can.*

216.

ignis communis tyrannidem spernit, neq; aut martyrio deficit, aut

volatu recedit, sed mixto superstes ejus cineribus pertinaciter in-

heret.

Fateor, convincor propè, & in trium horum exceptione majorum

testium Angli, Hispani & Germani ab eo sententiam. Non discedit ab

his Gallus rerum quidem mirandarum observationibus clarus, dubites

tamen an in omnibus fidem æquè promeritus, quam sibi nihilominus dari postulat. Borellus ille est, qui sic effatur: *Quod omnem admirationem superare debet, in phiolis licitâ necromantiâ patrem, avum, atavum, totamq; prosapiam, imò antiquos Romanos Hebraeos, & quemcunq; volueris (quid ni ergo & antiquos nostros Westphalos?) absq; pythouissa ad libitum accerses cum propriis figuris, modò eorum ossa vel cineres servaveris.* Horreo sanè nec experimenti capiendi urget libido; tametsi meticulosum fortè rideat Burhus, famosissimus ille Sophista dicam an Philosophus, qui memorante celeberrimo Monconnyfio ex terra Cœmeteriorum mortuorum species & phantasmata umbratili quodam resurrectionis schemate in vitro potuit spectantium oculis sistere.

Miranda equidem hæc omnia, & sat luculentâ sunt testimonia in cineribus atq; ossibus restitare vitæ scintillulas, ut proin moderni ævi Philosophis principibus, qui id pro indubitato habent, nec non *Eudoxo* nunc assentiri non amplius refrager. Verùm tamen ut quod sentio fatear, non est curiosius ludendum cum umbris, quæ vel suâ sponte in ossibus se sistunt. Felici Platero medico nominis celebritate notissimo serâ nocte domum reduci atq; musæum intranti Sceleton, quod habebat domi, Anatomicum obviam processit. Dum ossa humana in cineres seu calcem pro usibus medicis redigerentur, spectriformis contigit apparitio, referente Claudero archiatro Ducali Saxonico nuper famigeratissimo. Horripulant crines cogitanti casum, quem recenset Königius illustris hodie in Lycæo Basiliensi Professor. Jusserat Joannes Michaëlis Lipsiensium quondam Chymiater curiosissimus latronis integro quadriennio in rota subastrati ossa ad oleum ex iis chymicè obtinendum calcinari ab amanuensi, qui eorum fragmina in musæi mensa seponit, ubi diebus aliquot perstitere. Dormiebat hic in cubiculo, quod musæo erat contiguum. Accidit mense Junio, quod unâ post mediam noctem horâ adhuc vigil, januâ cameræ sponte apertâ, circa mensam musæoli strepitum perciperet. Convertit illuc protinus oculos, ubi in ipso dictorum ossium pulvere sese spectandum offert caput humanum, cui citò accrescit thorax cum adnatis brachiis. Animo stupefcenti oculi invitissimi mox mōnstrant connexum hisce abdomen cum conjunctis cruribus. Cogebatur misellus iste figmentum hoc reale nolens volens aspicere, imò plus ultra observare, quod extemporaneus iste longurio, omnia latroni similis, faciemq; capillosq; atq; pedes, eâdem insuper indutus chlamide, quæ illum patibuli ac mortis candidatum vestierat, dum ad aërium suum sepulcrum educebatur (audi & obstupesce) de mensa descen-

*Misc. cur.
dec. 2: an.
8. p. 315.
Regn. veg:
sect. 1. c. 11.*

descenderet. Quis fuerit hominis horrenda hæc videntis, & nisi musæum transeundo voluisset tangere ingratum hospitem, aufugere nescientis pavor, lector judicet. Tandem spectrum molestissimum sese vertens & musæi januâ exiens metu liberavit spectantem. Sic sanè vel ipsa mortuorum ossa scientiam faciunt, post mortem in cineribus restitare æternitatis femina. Num verò apud Latii aut etiam barbaros Westphaliæ nostræ incolæ extiterit sublimior hæc immortalitatis fides, quæ prima rogis dederit initia, haud operæ pretium est indagare. Sumus nos Christiani plùs quàm certi de hac veritate, quam ipse Deus stupendâ certè inductione voluit reddere magis indubitam.

Compello te Buziades Propheta, enarra quid tibi contigerit. *Facta est C. 37.*
super me, inquit, manus Domini, & eduxit me in spiritu Domini, & dimisit me in medio campi, qui erat plenus ossibus: & circumduxit me per ea in gyro: erant autem multa valde super faciem campi, siccaq; vehementer. Mirandus certè in spiritu raptus, sed magis stupendum spectaculum! reverà non fuère illa Gentis combustæ ossa. Verùm non interrumpam: perge Propheta recensere quid videris. *Et dixit ad me: fili hominis putasne vivent ossa ista? & dixi Domine Deus tu nôsti.* Quid? tantus Propheta de veritate resurrectionis dubitas? sic de ossium dissipatorum infallibili ad unam aliquando compagem reductione hæsitas? *Et dixit ad me: vaticinare de ossibus istis & dices eis: ossa arida audite verbum Domini: hoc Dominus Deus ossibus his: ecce ego intromittam in vos spiritum, & vivetis. Et dabo super vos nervos, & succrescere faciam super vos carnes, & super extendam in vobis cutem, & dabo vobis spiritum & vivetis, & scietis quia ego Dominus.* Certè si hæc novisset aut credidisset cæca Gentilitas, ossa haud dedisset incineranda rogis, sed methodo longè arcaniori vel thesauri loco servâisset. Verùm audiamus rei eventum. *Et prophetavi sicut præceperat mihi: factus est autem sonitus prophetante me: & ecce commotio: & accesserunt ossa ad ossa: unumquodq; ad juncturam suam. Et vidi, & ecce super ea nervi, & carnes ascenderunt: & extenta est in eis cutis desuper, & spiritum non habebant: & dixit ad me: vaticinare ad spiritum, vaticinare fili hominis & dices ad spiritum: hæc dicit Dominus Deus: à quatuor ventis veni spiritus & insuffla super interfectos istos & reviviscant. Et prophetavi sicut præceperat mihi, & ingressus est in ea spiritus, & vixerunt: steteruntq; super pedes suos, exercitus grandis nimis valde.*

O stupore ac horrore plenum spectaculum! quod tametsi haud sensuale, sed ecstaticum dumtaxat fuerit (in spiritu enim se eductum

Pf. 140.

in Libro
contra
Gentes.

Lib. 7.

Pf. 34 v.
10.

memorat Propheta) infallibilem tamen resurrectionis veritatem continet, & pro vita in ossibus basin stabilit, & spiritus vitæ universalis existentiam confirmat. In spiritu namq; est rerum vita, sed non nisi ex jussu Dei: unde Physiologus Regius: *Auferes spiritum eorum & deficient, & in pulverem suum revertentur. Emittes spiritum tuum & creabuntur, & renovabis faciem terra.* Ubi & spiritus nostri & spiritus Dei expressa fit mentio, ut nos quidem per spiritum vitæ, sed non nisi spiritu creatoris mediante, vivere innueret Propheta coronatus. Spiritus namq; vitæ in quatuor ventis, id est in condimento elementorum, sed magis Christianè in manu Dei servatur. Quod eleganter quoq; Tatianus scriptor græcus, sed pro dolor in hæresin postmodum lapsus, his verbis explicat: *Quamvis caro tota incendio absumatur, tamen materiam evaporatam mundus excipit. Quamquam aut in fluviis aut in mari contabescam, aut à feris dilanier, condor tamen in penu locupletis Dei. Quod licet mendici (Philosophos Gentiles intelligit) & impii nesciant, Deus tamen qui regnat, materiam sibi soli conspicuam, quando voluerit, ad pristinam coherentiam machinamq; restituet.* De quo non minus nitidè Minutius Felix in Octavio: *Corpus omne sive arefcit in pulverem, sive in humorem solvitur, vel in cinerem comprimitur, vel in nidorem tenuatur, subducitur nobis, sed Deo elementorum custodia reservatur.* Idem nec ipsi Ethnicis planè ignotum fuisse patet ex Lucano:

- - - - - tabesne cadavera solvat

*Aut rogas, haud refert: placido natura receptat
Cuncta sinu.*

Ex quibus haud difficulter intelligitur, quare in visione Ezechielis spiritum à quatuor ventis repetendum voluerit Dominus. Merito itaq; Vates Regius profundius pensitatâ humanorum ossium structurâ atq; naturâ stupore quasi raptus, in debitæ gratitudinis verba ad Conditorem suum erumpit: *Omnia ossa mea dicent Domine quis similis tibi!* Westphalia Gentilis profectò similis est campo, in quem deductus est Propheta. Posuit illa in medio montium & convallium, in ericetis, ad vias aviaq; sub silicibus, sub colliculis, aggeribus, in urnis cineres & ossa arida. Regredietur in illa aliquando spiritus & reviviscent, stabuntq; super pedes suos copix magnæ quàm plurimum, sed quod dolendum nullâ resurrectionis spe ad futuram gloriam. Animæ immortalitas à Gentilibus nescita est, cupita tamen. Ejus perennitatem sagaciores suspicati sunt, sed cum formidine oppositi. Unde Gentilis Philosophus jam jam moriens: *An anima, inquit, immortalis sit, mox sciam.*

sciam. Tantâ ergo diligentia imò & reverentia ac religione à busto institutum est Ossilegium, suscepta filiorum ossa à matribus, rigata lacrymis, osculis culta, urnisq; recondita. Sed quare? ut ipsis manibus esset quies, & per stygiam paludem ad campos elysios permissa transmigratio, ad quos inhumatis non dabatur transitus. Verùm apage fabulas & cæcæ Gentilitatis umbras, quæ dudum disparuerunt per fidei lucem, quâ spiritum ossibus mortuis revivificantem aliquando affore credimus, & ex Salvatoris gratia palingenesiæ gloriam speramus Christiani. Utinam in omnibus divini amoris face accendatur rogos, cui non ventus, quem Gentiles optabant cadaveri celerius cremando, illabatur, sed supercœlestis spiritus! ad quem cum Cardinali *Bona* nunc vota dirigo:

*Via Comp.
ad Deum
c. 11.*

*Descende flamma, illabere
Cœlorum ab arce fulgida,
Cor, ossa, fibras concrema,
Venas, medullas, viscera,
Ipsamq; mentem ac spiritum,
Ut totus ardeam tibi.*

Dicam sic feliciter crematus cum eodem: *Quid eveniat mihi Domine, semper laus tua erit in ore meo, lingua autem deficiente omnis respiratio mea sit laudis tue significatio. Corpore verò extincto & in pulverem redactò, laudes tibi infinitas dicant minutissima quæq; pulveris grana usq; ad extremum iudicii diem. Ita ita fiat. Et tantum de hoc argumento. Pergo ad alia.*

*C. 6. Dec.
6.*

CAPUT II.

Ex XIV. Vasis Frisiæ funeralibus ab *Eudoxo* productis præcipua urnula rursus in conspectum & scrutinium adducitur.

Percrebuerat *Eudoxi* Monumentorum abdita subtus Horizontem Westphalicum scrutantis fama ad Illustriss. D. Comitem Styrumio-Limburgicum in Arce Borculo commorantem. Accersitur itaq; humanissimis literis, ut de nonnullis sub solo Frisio repertis Gentilitatis reliquiis penes Eum servatis suum quoq; iudicium impertiret. Curiosissimo Mecænati gratificandi promptitudo mox eò non invitum ducit *Eudoxum*, & me, utut non accitum, eò comitem rapit curiositas. Accedimus expectati & bene accepti. Sistentur nobis, præter

*confer.
Sect. 1.
c. 2.*

Sect. 1. c.
5. §. 6.
Tab. IV.
& VI.

spem opportunè XIV. ferales urnæ è Frisiorum humo delatæ, magnitudine & figurâ satis differentes. Excutimus & lustramus omnes quotquot erant avidissimis oculis atq; manibus. Harum ergo ceu non inelegantium, ut & iis adjectorum, descriptiones atq; ectypos delineatis Westphalici Sepulcreti reliquiis disertè adjecit *Eudoxus*. Permittet igitur Vir amicissimus mihi earundem quoq; unâ spectatori ac ruminatori, ut insigniorem ex iis atq; præcipuam hîc rursus in medium adducam, ex eaq; observationis physicæ Ossilegium, & animadversiones non penitus inutiles faciam.

Reliquias in omnibus ollulis deprehendimus planè easdem, crematorum nempe ossa & cineres, unius tamen peculiaria additamenta: quæ exactè satis recensuit, & descripsit omnia *Eudoxus*; si, quod cum reliquis quoq; inerat, unicum (de quo hîc potissimùm nobis sermo erit) exceperis, oblivione nescio quâ ab eo præteritum. Ferale hoc ossuarium exiguam cinerum, ut cœtera, continebat quantitatem. Et quid mirum? quod ex cadavere in sarcophago situm, cariem & consumptionem passo post annos restat, exiguum est, multò minus quod superest ex combusto. Id quod prælaudatus Prudentius quoq; voluit innuere:

Cathemer.
Hymn. 10.

*Non si cariosa vetustas
 Dissolverit ossa favillis,
 Fueritq; cinisculus arens
 Minimi mensura pugilli,
 Hominem periisse licebit.*

Conqueritur hoc ipsum defuncta apud Propertium Cornelia de urnula suos continente cineres:

*Num minus immites habui Cornelia Parcas,
 Et sum quod digitis quinque levatur onus.*

Eclog. 1.

Profectò quod quinque digitis levatur, non magni est ponderis. Scilicet affirmante Nemesiano post cadaverum per busta nec non in terra incinerationem

Vix manet ex toto parva quod urna capit.

Legunt alii *ex tanto*, perinde est, parum restat. Quod & ipse non semel in tumbis nobilium post secula reclusis spectavi autopta. Adstiti aliquando, dum in Cymbria sarcophagus stanneus in hypogæo sepulcrali ad Comites Ranzovianos pertinente recluderetur, in quo ante centum, & quod excedebat, annos, adolescentis perillustri corpus fuerat reconditum. Scrutatione diligenter factâ nil præter pauca ossa & aliquot cineris manipulos, & ex floribus arefactis corollam (quæ vel ipso corpore humano se testabatur perenniorem) in eo licebat reperire. Satis itaq;

itaq; aptum Severi Imperatoris jam cum morte luctantis erat effatum, quod refert Xiphilinus. Jusserat is ferali horâ, priusquam è vivis discederet, ad se deferri urnam suam mortualem ex lapide porphyretico confectam, quam manibus contrectans ingeminabat: *Tu virum capies, quem totus terrarum orbis non cepit!* Certè cogitatio, si fastu libera fuisset, digna imperante, qui tamen jam tumulo proximus nondum desierat tumere. Quare autem ex cadavere tantillum restet cineris, hæc est ratio. Corporis humani pars maxima liquidis ac mollibus constat, quæ, utpote penitus volatilia, per ignem in halitus & fumos dissipata avolant, cinere, qui superest, potissimum ex ossibus restitante; in quem vel ipsis urnis inclusa ossa tractu temporis tandem fatiscunt: ut qui hodie in ossuariis reperitur cinis, ab iis attritis potius decussus, quam è rogo lectus videatur.

Præter cineres ollula continebat ossium semiustorum cariola fragmenta, & inter illa duos dentes (de quibus silente *Eudoxo* nunc referam pauca) unicum integrum & candidulum, à flammis certè penitus intactum, alterum ab ultrinâ notas sat manifestas præferentem. Conjectura mea est, hunc quidem ex ipso rogo cum cæteris ossibus fuisse lectum, & relatum ad urnam, illum verò nitore adhuc conspicuum dubio procul excidisse vivæ (nam fæminei cadaveris reliquias adjectus pecten, ex globulis lapideis armilla, & fibula satis probabant) quem proin cineribus suis in olla funebri adjiciendum decreverit. Magna quippe ut cæterorum ossium, ita & dentium æstimatio erat apud Gentiles, quam etiamnum hodie penes regni Peruani incolas vigere testis est Nicolaus Monardus, adeo quidem, ut Diis suis sacra facturi eos sibi eximant, & summi cultûs nomine tanquam præstantissimum optimumq; ex homine donum offerant. Apud Hebræos eorum pretium non fuisse exiguum, ipsæ sacræ paginæ fidem faciunt; ubi supremus legum Conditor præcepit, servum cui Dominus dentem excusserit manumitti. Apud Romanos lex XII. Tab. verabat aurum addi mortuis sepulcro vel rogo destinatis: soli dentes obtinebant privilegium, ut, si fortè essent vel ex ebore insititi, vel, tametsi proprii, ob impediendum tamen casum auro vincti, aurum istud liceret rogo inferri. Lex ita habet: *Ast quoi auro dentes vincti sient, im cum ollo sepelire urerève se fraude esto.* Ratio legis erat, quia nolebant defuncto dentes eximi, sed eos aut rogis, aut urnis adjici & contumulari. Fortassis quòd non nisi dentatos Divorum epulo in campis Elysiis vesci posse crederent: nam & pueros priusquam genito dente cremari mos Gentium non erat, Plinio memorante. Consuetudinis autem fuisse, l. 7. c. 16. dentes

Histor. nov. orb.

Exod. c. 21. v. 27.

Cicer. l. 11. de leg.

dentes quoq; integros, neq; rogo unquam dicatos busti adjicere reliquias, dens hic integer nullum ex igne monstrans vestigium, unà cum additamentis reliquis à flamma pariter intactis, satis potest docere. Nam nisi casum apprimè fortuitum exceperis, non patet, quo fato pyræ flammis resistere potuissent. Ad istam dentium contumulationem allusisse videtur Martialis Epigrammate hoc in malum Poëtam sarcastico:

l.8. Epig.
57.

*Tres habuit dentes, pariter quos expuit omnes,
Ad tumulum Pincens dum sedet ipse suum,
Collegitq; sinu fragmenta novissima fracti
Oris, & aggestâ contumulavit humo,
Ossa licet quondam defuncti non legat hares,
Hoc sibi jam Pincens præstitit officium.*

Extra rhombum itaq; haud erit laconicè nunc ostendere, quæ ex dentibus hisce sequelâ verosimili nedum certâ concludi posse sentiam. Physici enim est eorum, quæ lucis quidpiam possunt afferre ad rerum naturalium scien-

Comm. in
Galen. l.
de off. c.11.
l.36. Hist.
nat. c.17.

tiam, nihil præterire. Riolanus inter ævi sui Professores Anatomicos non infimi subsellii, postulatum literis credidit tam firmo in natura nixum fundamento, ut vel ab unica nostra hac urnula penitus destructum corruat. Hausisse id videtur ex fontibus Plinianis, juxta quos corpora defunctorum sarcophago inclusa intra 40. dies, exceptis dentibus, absumi creduntur. Ex quo thesû format: *Dentes ignibus invictos cum reliquo corpore non cremari.* Possent quidem huic postulato verisimilitudinem conciliare duo hi dentes, vulcani tyrannidem elusisse visi; nisi reliquos omnes rogo planè absumptos & in hoc, & in quibusvis aliàs per nos detectis ossuariis semper desiderâssemus. Cùm enim 28. 30. pluresve non rarè dentes in ore humano numerentur, quorum tamen iis in ollulis inventus est nullus, docemur ex Gentilium hac urnarum inspectione, ipsis dentibus caduciorum esse sententiam, & albis certè dentibus explodendam, *dentes esse à vulcano invictos.* Animadversione quidem non indignum est, inter omnia mortuorum ossa diutissimè perennare dentes. In mumiis namq; Ægyptiacis earumq; maxillis post bis mille jam annos conditis nullam, cui dens defecerat aut cariem senserat, observare potuit Princeps Radzivilius memorante Helmontio. Est enim dentium petrosa indoles, ut inter lapides animales eos scitè reposuerit hic posterioris seculi Philosophorum Princeps. Verùm quod tanta iis insit durities, ut ignis spernant violentiam, ad unam omnes ferè refragantur urnæ mortuales, in quibus, si à rogo illæsi restitâscent, cum cæteris quoq; ossibus collecti ac repositi hodie reperirentur. Experientia portò fatuorum æq; ac sapientum

Tr. alim.
tart. in-
font. n.30.

magistra

magistra docet brutorum, agni, lupi, equi, castoris, imò & hominis dentes levissimo igne calcinari : quod quomodò nescire potuerit Riolanus, vir in rerum naturalium scrutinio procul dubio non ignavus, fateor me non comprehendere. Facebant nunc, qui nasum Rhinocerotis habent, & supervacaneas ac inutiles urnarum scrutationes superciliosè judicant. Aliud igitur, quod ex iis didici, nunc referam.

Fabulantur veteres Rabbini, (fæx sanè hominum nugis ac mendaciis refertissima) existere in humano corpore partem, in quam nil juris habeat ignis aliúsve elementi potestas. Historia est (cujus tamen fides sit penes referentes) Adrianum Imperatorem aliquando interrogasse Rabbi Jeosuah filium Chaninæ : *Unde Deus benedictus germinare faciet hominem in futuro seculo ?* Respondisse hunc : *ex Lus, officulo spina* : & cum Adrianus sciscitaretur, unde id sciret ac probaret ? os illud in conspectum attulisse, tutudisse molâ, sed non contusum esse, conjecisse in ignem, sed non conflagrâsse, projecisse in aquam, nec attritum aut emollitum, imposuisse incudi, & ne hilum comminutum esse, nullumq; penitus in omnibus contraxisse defectum. Fabulæ de hoc osse pater, referente Bauhino, est Rabbi Uschaja, qui circa annum æræ Christianæ CCX. vivens composuit librum sub titulo *Bereschit Rabba*, id est, *Glossa magna in Pentateuchum*, ex quo Rabbini posterius hoc figmentum hauserunt. Crediderunt autem os illud non comburi aut corrumpi in perpetuum, eò quòd ejus radix sit ex substantia cœlesti, & humectata rore, quo ceu fermento massæ farinacæ Deus sit mortuos aliquando resuscitaturus, adeoq; hoc esse humani corporis & extracti & reparandi fundamentum. Magna autem inter hos nugatores est controversia, quale sit illud *Lus* & ubi locatum in corpore officulum. Mahometani juxta regionem ossis sacri illud collocant & *Al-Aibi* appellant. Laudatus Bauhinus tradit in spina dorsi ad os femoris post decimam octavam vertebam ab Hebræis locari. Münsterus vir fabulis credere admodum pronus in collo constituit. Vesalius anatomicorum sui ævi coryphæus ad primum pollicis pedis articulum, quòd insigniter durum sit, spectare, & ab Arabibus *Albadaran* nominari refert. Unde & in dextro pede Pyrrhi pollicem intactum rogi flammis mansisse recenset Plinius & Plutarchus. Hieronymus Magius scribit Thalmudistas hoc juxta calvariæ basin, sive in ipsa nucha esse commentos, & primam esse è duodecim vertebra thoracis, quæ, cum caput collumq; inclinamus, maximè eminent atq; protuberat. Ita variant fabulæ authores.

Verùm hosce omnes vel unjca Frisonum aut Westphalorum Gen-

Anatom.
l. 1.

Pokok.
not. misc.
ad Port.
Mos. c. 6.
& 7.

l. 5. c. 1. p.
170.

l. 7. c. 2.
in Pyrrh.

c. 5.

tilis urnula refutaverit. Quantumcunq; enim lynceus funereas hæc capulas excusseris, lustraveris, perquisiveris, prædictorum ossium nullum reperies: quod tamen, si omnem ignis violentiam & corruptionem vinceret, foret necesse. Si, quæ coram Adriano Imperatore fertur præstitisse Rabbi Jehoschuam, facta sint, nemo eum à magia aut saltem subtili imposturâ facilè liberaverit. Potuit prædictorum ossium aliquod nonnunquam casu à busto esse superstes, quemadmodum contigit dentibus istis Frisicis; nemo tamen nisi demens in illis aut etiam in his (ut olim quoq; creditum est memorante Tertulliano) corporis in resurrectione redintegrandi seminaria quæstiverit. Non opus est ex combusto aut putrefacto cadavere restare particulam, ex qua aliquando ad vitam homo resuscitetur, cum in ipso pulvisculo æternitatis semina lateant.

Lib. de Resurr.

Panegy. Cels. V. 263.

De quo Paulinus :

*Nam licet in tenuem redigantur & ossa favillam,
Corporis integri semina pulvis habet.*

Casui fortuito duntaxat in acceptis est referendum, si pars à rogo intacta redeat. Quamvis dubio careat, Gentilium sæpe Popas, Magos & Necromantas, varia pro fascinando populo ludibria in ipsis cadaverum cremationibus exercuisse. Sic non pauca apud Scriptores prostant exempla eorum, quorum cor, absumptis rogo cæteris corporis partibus, absumi haud potuit: ceu idipsum de Cæsare Germanico refert Suetonius.

In Calig. c. 1.

Quod (tametsi ejus causas phycas nonnulli fingere sint conati) imposturæ potius vel Sathanicæ vel humanæ ascribendum judicaverim.

Kornman. de mirac. mort. par. 3. c. 39. & Templ. Nat. Con. clus. 22. p. 69.

Quid enim facilius, quàm in Ossilegio cor alterius animalis integrum reliquiis intrudere? Quòd verò Viraginis istius verè Christianæ, fortitudine plùs quàm Herculeâ celebris Joannæ (*Pucelle d'Orleans ap- pellant*) ab Anglis hostibus maximo scelere rogo addictæ, inq; cineres redactæ cor ignis furias eluserit, gratia à cœlo est innocentiam Virginis hocce & ulteriori prodigio attestante. De quo merentur *Valeriani* Theologi Parisiensis versus inter alios hi recenseri :

*Postremò enituit pietas in morte puella.
In cineres cunctos dum flamma resolveret artus,
Illas cor habet venas (mirabile dictu)
Nec sinceri animi temerant incendia sedem;
Albaq; tunc visa est igni prodire columba,
Et petere athereos multis spectantibus orbes.*

O splendidam consecrationem omni Gentilium apothecis, verè stolidâ, augustiorem! quam non fictitius Jovis aut Junonis ales, sed innocentia Hieroglyphicum columba inter Divos certè relatam testabatur.

Redeo

Redeo ad Urnam, in qua ut & aliis per Westphaliæ hosce tractus effossis cinerariis reperta ossium fragmina indubitata incerti hactenus problematis decisionem faciunt. Controversum est inter Scriptores, quæ fuerit veteribus Westphaliæ Frisiæ ac Drenthiæ incolis Gentilibus nativa corporis statura & magnitudo. Doctor Joannes Picardus, Drenthiæ Annalium compiler, & in ea vicinisq; provinciis abditarum antiquitatum ruminator in eam totus propendet sententiam, istorum locorum primores inquilinos reverà extitisse Gigantes: cui tamen meritò omnibus nervis refragatur *Eudoxus*. Argumentum illius opinioni contrarium magis convincens nullum opponi posse videtur, quàm ex ipsis his urnarum ossibus dentibusq; residuis desumptum. Etenim cum hæc naturalem moderni ævi humanorum ossium dentiumq; magnitudinem haud excedant, indubitato colligitur, antiquos Westphaliæ ac Frisiæ incolas paganos haud fuisse, saltem non omnes, staturæ Gigantæ, aut etiam supra modum proceræ. Quippe juxta Geometrico-Anatomicas regulas, ut ex ungue leo, ex exuviis lupus, sic ex minimi ossiculi magnitudine totius systematis ossei, ex eoq; compacti corporis mensura naturalis haud difficulter arguitur. Quod cum Picardus quæ Medicus non revocârit ad memoriam, dicerem sanè ipsummet vel paganorum Columbaria non visitâsse, vel nimium saltem fecundioris phantasiæ ideis indulgisse: id quod clariùs infra elucesset, quando de enormibus per Dicecesin Monasteriensem hinc inde suspensis putatiis Gigantum ossibus conjecturas nostras stabiliemus. Cap. 4. 5.

Alius pariter error Picardi, ingentes Drenthiæ ac Westphaliæ sepulcrales silices subq; iis abdita ossuaria vel à Gigantum ævo repetentis, ex ipsis urnarum additamentis facilè confutatur. Hæc certè urnula haud obscurè testabatur se suasq; socias esse ævi posterioris. Ferreis namq; aciculis transfixus pecten, ut & ex ferro fibula sat evincebant jam eo tempore usum metallorum mechanicum viguisse: qui tamen priùsquàm Westphali cum jugo Romanorum tralatitiam ea variis manufactis applicandi scientiam suscepissent, nullus ad hæc oras seculo planè barbaro extitit. Cum, quæ simplicior ac rudior iis erat vitæ cultura, non indiguerint vel stanno pro candelabro, vel ferro pro calcibus equi, vel cupro pro lebetes, vel plumbo pro tectura domus, aut etiam argento pro monetis: hæc autem adjecta, pro istius ævi genio sat curiolè fabricata, innuant se illius temporis esse producta, quo Gentilitas rudiorem barbariem jantum magnam partem censerì potest exuisse.

Ex his itaq; paucis adnotatis, pluribusq; infra animadvertendis, in quorum notitiam nos urnæ Gentilium ferales deducunt, abundè elu-

cet, harum scrutinium non omni penitus fructu carere, ut fortè videri posset non nemini, qui nihil rectum putat, nisi ipse fecerit. Debentur gratiæ *Eudoxo*, quod Urnas Westphalicas omnium primus si non runcinis (nam casu eas jam olim non rarò detectas constat) saltem erudito calamo in lucem amplius protraxerit. Ita ut si magna laus à Re- publ. literaria concessa est *Wormiis*, *Bartholinis*, *Rudbeckiis*, quòd Urnas Gentilium funebres septentrionales, *Chifletio*, quòd Vefontinas, *Craftoni Hiegellio* quòd Moguntinas, *Balduino* quòd Haynenses, *Hartknochio* quòd Prussicas, *Mellenio* quòd Sarmaticas, *Rhodio* & *Majori* quòd Cymbricas, *Leibnizio* quòd Noribergenses (ut innumeros alios taceam) eleganti calamo & stylo chalcographico delineatas curiosis communicârint, promerito quoq; encomio non sit defraudanda *Eudoxi* diligentia Osteophylacia Monasteriensia iu Eruditorum conspectum producentis.

CAPUT III.

Circa Ossa & Cineres, eoq; spectantium conditionem varia ab *Eudoxo* mota dubia resolvuntur.

Seft. 1. c. 3. §. 3. & 7. **E** *Udoxi* sententia est, Sepulcrales veterum Ethnicorum Urnas, quas hodie circa hos Westphaliæ tractus effodimus tum integras, tum ob vetustatem eruimus fractas, deberi vel tantùm Romanis, qui iis loci, ubi nunc conspiciuntur tumuli, olim aut locârunt exercitum, aut intulerunt cladem, stationésve, castra, domiciliâve posuere; vel patriæ incolis, Romanæ politiæ normâ institutis, seu etiam dominiî eminentis potestate compulsis, sive deniq; pruriente in novitatem animo ad cadavera cremandi morem allicitis. Cùm igitur in iis ossa etiamnum restare incorrupta oculis pateat, dubitari posset: quomodo tot seculis ea perdurâsse sit possibile, ut Gentilium aut Romanorum aut Westphalorum ante octingentos aut mille fortè annos crematorum reliquiæ possint censerî?

Dubio huic non difficulter satisfiet & ossium pensitatâ naturâ, & consideratis, in quibus tanto tempore latuere, conditoriis. Inprimis certum est diutissimè durare ossa: quod nec ipse Josephus Patriarcha videtur ignorâsse, fratribus suis, dum in Ægypto moreretur, mandans: *Asportate ossa mea vobiscum, &c.* Refert autem sacra pagina, Israëlitas in Ægypto

Ægypto post Josephi obitum ad quadringentos annos fuisse servos, & tamen ejus ossa adhuc incorrupta in terram Canaan secum abduxisse. Scilicet non levis erat ossium cultus apud Hebræos, nec minor patriæ & familiæ honor tanti Patriarchæ reliquias servare. Qui mos apud ipsos quoq; Gentiles obtinuit. Ossa quippe peregrè vel in bello mortuorum, ubi ea inveniendi fortuna contingeret, solenni congratulatione lecta deportabantur in patriam, & ipso quidem in sinu. Ita ferales Germanici reliquias Agrippina fœmina princeps sinu tulit memorante Tacito. Quem quoq; morem innuit Martialis in mulieris maritum amantis non exiguum encomium:

*Rettulit ossa sinu chari Nigrina mariti,
Et quæstæ est longas non satis esse vias.*

Lib. 2.

*L. 9. Epi-
gr. 3.*

Hinc illa apud Senecam admirandæ generositatis fœmina, dum virum charissimum in navigatione amisisset, & metum & luctum deponens caput suum maris periculis objecit, ut ossa mariti secum exportaret in patriam. Cui porrò ita favit cœlum, ut evictis tempestatibus corpus ejus naufraga evexerit. Quotâquæq; hodie est uxor, quæ idem suo præstaret marito? unde prædictus Philosophus exclamat: *O quàm multarum egregia opera in obscuro jacent! si huic illa simplex admirandis virtutibus contigisset antiquitas: quanto ingeniorum certamine celebraretur uxor, quæ oblita imbecillitatis, oblita etiam firmissimis metuendi maris, caput suum periculis pro sepultura objecit, & dum cogitat de viri funere, nihil de suo timuit?* Præcellentium quoq; virorum ossa servari in patria, & huic & ipsi quoq; defuncto honori erat apud Gentiles. Ita cum Africanus post victum Hannibalem, subactam in Carthagine Africam, & restitutam Remp. tandem ignobilis vici & desertæ paludis accola supremum humanæ conditionis honorem, *Cremationem*, sibi defuturam prospiceret, Sepulcro inscribi voluit: *Ingrata patria ne ossa quidem mea habes.*

*Consol. ad
Helv. 17.*

Durabilitatis porrò ossium non obscura est ratio. Guilandinus apud Prosperum non inconcinnam adfert, quando ait facillimè putrescere actu & potestate humida, ut est sanguis, difficulter verò sicca quæ sunt potestate & humida actu, ut bilis, minimè verò omnium putrescere actu & potestate sicca uti ossa. Summa ossibus siccitas igne induta non admittit putredinem, quòd nesciat humiditatem. Ea est in ossibus crematis incorruptibilitas, ut quidam luminis perpetui ex iis construendi conceptus sibi finxerint. Narrat R. P. Casparus Scottus S. J. ad se venisse Virum doctum & in rebus Chymicis apprimè versatum, qui olei inconsumptibilis pro lampade perpetua conficiendi methodum

*Lib. 1. de
Medic.
Ægypt.*

*Mag. py-
rotechn.
part. 4. l.
2. c. 6. §. 1.*

promiserit, & quidem ex carbonibus combustisve ossibus. *Ponatur, inquit, carbo ordinarius aut os combustum in vase clauso, extracto aëre in ignem, spacio 10000. annorum nunquam alterabuntur.* Talia persuadebat iste artifex, talia credebat ipse Scottus. Quæ si haud implicent, quid mirum ossa cineresq; paganorum adjectosq; carbones mille & quod excedit annis in urnis perstitisse incorruptos? Neq; etiam carbones & cineres sine ratione ossibus patet apposita, cum hæc conservandi vim obtineant. Ossa rogo exempta vino, lacte, lacrymis rigabantur, & odoribus aspergebantur à Romanis, fortassis ut adherentes quisquiliæ sic eluerentur, & ad meliorem durationem disponentur. Ita familiæ Asclepiadæ decus *Georgius Baglivus* in Archilyceo Rom. celebris anatomices Professor non intermisit referre ceu profusum singulare, adhuc nuper in Via Appia intra urbis mœnia propè portam Capenam in Vineâ familiæ Moronæ detectum esse amplum & satis nobile sepulcretum familiæ Passienæ olim in urbe celeberrimæ, & effossas ibidem plurimas ac ferè centenas inscriptiones elegantissimas, nec ante visas, cum cubiculis subterraneis affabrè depictis & columbariis, *ubi repositi suis urnis sunt cineres combustorum ossium ejusdem gentis.*

Considerationem quoq; merentur ipsa urnarum loculamenta, quæ locis nonnisi siccis & arenosis constituta hodie reperiuntur: sicuti sub mole silicea sepulcrali in agro Heideni urnas arenaceo quasi cubiculo conclusas offendimus. Quod quidem sabulum studio circumjectum fuisse soli circumfusi conditio satis docebat. Christophorus Adolphus Balduinus Academiæ Eruditorum Leopoldinæ quondam Hermes, vir sine pari curiosus, notat locum, ubi urnæ conditæ se aperuerunt, planè fuisse arenosum, latitudine duorum triumve, longitudine viginti octo omnino passuum. Ita ut ejusmodi loca nisi artificio facta, curâ tamen singulari fuerint exquisita & destinata sepulcretis. Plurimum enim ad urnarum servandam firmitatem loculorum contribuit siccitas. Unde vice arenæ carbonibus piceis comminutis sollicitè circumvallatas

In Diff. varii Argum. ad Hott.

Eph. Ger. Cur. Dec. 1. ann. 4. & 5. in app.

Mausol. in Mus.

conf. Sep. W.G. c. 5. §. 5. p. 36.

Act. mar. Balth. an. 1699. p. 370.

ollas in principatu Anhaltensi reperit Olearius. Quod fortassis quoq; contigisse potuit in insigni olla, cujus fragmento nigra elegans macula adhuc impressa spectatur in Musæo *Eudoxi*. Observare namq; licet ex circumjecta vel gleba vel arenis molliores urnas contrahere varias colorum tincturas & macularum suscipere vestigia, nunc rubra, nunc flava, quod in Westphalicis nostris patuit, & in urnis quoq; Cimbricis annotavit Rhodius. Arenæ autem inesse vim conservandi, & illæ apud Indos cadaverum in arena exsiccationes docent, & vel ex eo novimus, quod, qui funera pomposa hodie meditantur, & ut ad luctum

luctum & luxum omnia concinnentur (quod non rarò in septimanas sepulturam differt) soleant loculum cum cadavere, præsertim ubi diutius æstate asservandum est, in hypogæis arenâ planè obruere, ac dein statutâ die erutum tumulo destinare, & ita quasi secundò sepelire. O vanas hominum cogitationes, quærere occasionem tumoris in tumulo, qui eum maximè ad terram deprimere ac contumulare deberet! Meritò *Eudoxus* in ritibus funerum parallelis sepulturæ pompis posuit asteriscum. Romanus Stoicorum Princeps adversus eas more suo insigne acumen exserit. *Quidam verò disponunt etiam illa, qua ultra vitam sunt, moles magnas sepulcrorum, & operum publicorum dedicationes, & ad rogum munera & ambitiosas exsequias. At me Hercule istorum funera, tanquam minimum vixerint, ad faces & cereos ducenda sunt.* Sic eos pueris æquiparat: notum quippe horum funera, ob mortem immaturam acerba dicta, moris fuisse ad faces & cereos noctu efferre.

*L.d.brev:
vit. c. 20.*

Silentio hìc demum præteriri non debet, ustulata ossa per ignem porosa reddita aliquando succum terrestrem petrificum imbibere, sicq; lapidis induere naturam. Ossa talia petrefacta è Gentilium scopelismis à gazarum indagatoribus thesauri loco eruta in Dania ipse oculis non semel usurpavi. Petrefactio hæc non difficilis est in locis sabulosis, ubi fortius odor spirat saxatilis, atq; proin & in aquis petrificis & locis petræ fermento fœtis obvia. De quo memoratu dignum exemplum refertur ab *Helmontio* his verbis: *Circa annum 1320. intra Russiam & Tartariam in altitudine graduum 64. non procul à palude Kitaya Horda Baschirdorum penitus in petras transmütata legitur, cum toto armento curribus & armamento. Dicunturq; etiamnum hodie homines, cameli, equi, greges, atq; omne concomitans curruum & armamentorum genus sub Dio concretum horrendo spectaculo adhuc infaxata stare.* Cujus causam fusiùs deductam ibidem curiosi invenient. Westphalico quidem in aëre nunquam spiravit *Gastale Gorgonicum*, neq; ossa petrefacta facilè inveniuntur. Hoc tamen portentum mihi ad memoriam revocat hìc opportunè referendum: quod non ita pridem ex *Viri* fide dignissimi relatione accepimus; nempe in *Dicæceseos* hujusce tractu *Hunnelingico* alicubi spectari saxorum staturæ humanæ magnitudine, & quasi formâ rudiori erectorum aliquot series, ut bina & bina quasi funus sequentium & ad sepulcreta tendentium paria non sine spectantium admiratione repræsententur: quod tamen hæctenus à quopiam literis non legimus consignatum, neq; quid lapidum staturæ ita seriatim positæ designent, indicatum. Unde & meum

*Tr. de Li-
th. c. 1. §. 17.*

judicium malo suspendere, quàm incerti quidpiam definire. Nemo tamen sanæ mentis dixerit, etiam olim in Westphalia extitisse Gorgones, quæ homines in faxa converterint.

Succedit dubium aliud planè obscurum ac intricatum, quod nihilominus solvere & enodare conatus est *Eudoxus*. Indagat nempe, qui sint silicum Westphaliæ sepulcralium portentosorum authores, num populi patriæ indigenæ num advenæ? ubi tandem pro Hunnis & Frisonibus probabiliter concludit. Ego difficillimum & incertissimum statuo hîc aliquid certi decidere. Quid enim stabile concludes de gente maximè omnium instabili, qualis erat primæva Westphalica, in varios populos distributâ, quibus erat nunquam uno eodemq; loco perpetua sedes, sed qui instar muscarum aut avium pabula quærentium hæc illâve loca gregatim sectabantur. Turma una sagabat aliam, & hæc rursus ab alia in fugam compulsa migrabat, instar Cingarorum hodie orbem pervagantium, quibus ubiq; aut potius nullibi domus est & patria. Eleganter illorum statum depingit illud Strabonis: *Commune autem est omnibus qui hunc tractum incolunt, ut aliò facile migrent, & propter victus tenuitatem, & propter agrorum ignaviam colendorum, & propter inopiam pecuniarum, cumq; in tuguriis habitant, in diem habent supellectilem, plurimumq; è pecoribus trahunt alimoniam, sicut & Nomades, eorumq; instar domestica in carris tollentes instrumenta, quocunq; fors tulit & opinio, suis cum armentis convertuntur.* Seneca testis est nulla illis domicilia nullas sedes fuisse, nisi quas lassitudo in diem posuit. Quis ergo vago populo certas assignabit stationes, & illi qui certam in vita non habebat, fixam à morte sedem tribuet? neq; verò etiam, an scopelismi hi sive silices ex Romanorum sint monumentis, argumenta suppetunt, quæ id indubitato aut statuminent aut refellant, tametsi horum memoria in terra Westphalica adhucdum fatis floreat. *Sanè, ut ait Divus Augustinus, de corporibus eorum multarum terrarum flores videmus, sed sicut solet dici flos cinis.* Cineraria quidem sub plurimis colliculis & aggeribus recondita ad illos pertinere minimè ambigimus. Si verò Burhi ac Borelli fundata foret Experientia superiùs jactata, universam Proavorum seriem umbratili scenâ ex cadaverum pulvere posse repræsentari, jam quoq; cineres ex ostuariis Heidenibus & Amsyburanis sic ad conspectum vocati obscurissimum dubium, an illis etiam silicum istæ strues debeantur, facile possent tollere. Verùm probationis hanc methodum fortè nimis curiosam aliis relinquimus, interim non dubitantes, in regno vegetabili è plantis quibuslibet incineratis pristinas formas

Sep. W. G.
Sect. 2.
c. 4.

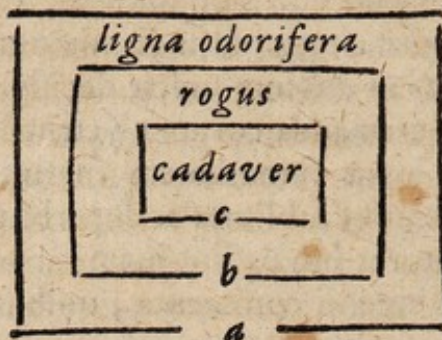
L. adversus Petil.
c. 40.

mas & iconismos peculiari chymiaë enchirisi resuscitari & reduci ad obtutum, fidem faciente solertissimorum Virorum *Magneni*, *Tackii*, *Schotti*, *Kircheri* aliorumq; plurium repetitâ experientiâ. A qua num ad humanos cineres valeat analogia, & experimenti respondeat successus, hujus loci non est pluribus indagare. Nos in densis illis antiquitatis tenebris, ubi hâriolari promptum, scire difficile, fidem nostram non interponemus, credere tamen cum *Eudoxo* proniores, tumulorum hosce silices non esse Romulidum, sed fortè Frisonum aut Hunnorum Westphaliæ aliquando indigenarum.

Aliud nunc *Eudoxi* dubium poscit decisionem, quo nempe molimine, aut machinâ cremanda corpora (etiam lecto aut sandapilæ imposita) in excelsioris pyræ summitatem fuerint elevata: magnorum namq; & clarorum virorum sublimes ac superbi erigebantur rogi. Rerum funebrium Scriptores hîc passim suam fatentur ignorantiam, aut varia saltem adferunt ingenii commenta, quibus & meas conjecturas addere licebit. Enim verò negotium haud facile est indicare modum, quo cadaverum combustorum favillæ à reliquo lignorum & crematorum (equorum sæpe, armorum, variæq; supellectilis) cinere potuerint discerni. Regum quidem & Magnatum corpora funebribus tunicis ex asbesto incombustibili involuta, sicq; eorum cinerem à reliquo facile separatam fuisse ex *Plinii* aliorumq; antiquiorum scriptis innotescit: sed telæ hujus asbestinæ major est raritas, quàm quòd omnibus passim, & vulgaribus quidem bustis servierit. *Treverus* rogi foveam, in qua cadaver erectum staret, aut cistam lapideam, in qua contineretur, nescio an acutè magis quàm verè commentus est. *Isacus Casaubonus* sentit cadaver ita in pyra fuisse locatum, ut cineres & ossa restiterint separata, ex eorumq; situ potuerint discerni: cujus tamen methodum alto premit silentio. Quam quidem suggerere videntur hæc *Pancirolli* verba: *Inter alias vanitates & ineptias concavam & quadratam lignorum struem erigebant, singulis lateribus portâ additâ, per quam defuncti cadaver conspiciebatur.* Formanda itaq; mihi est pyræ idea longè diversa à typis, quos *Picardus* aliiq; passim depinxere. Si enim, quod illorum postulatum est, rogi apici cadaver aliaq; conflagratura fuerint imposita, necesse fuisset explicare, quâ ratione illius inter cremandum sidente torrium strue devoluti & proruentis cineres cum ardentium lignorum favillis confusi distingui ac segregari potuerint. Tres igitur mihi imaginor in constructione pyræ servatos ordines; quorum primum tenebat, in Latio quidem cupressorum, lauri, myrti, &c. in Germania autem, & fortè etiam Westphalia, pini, abietis, betulæ, a-

Sep. W. G.
Sect. 1. c.
4. §. 7.

liorúmve lignorum mephyti abigendæ idoneorum strues, quæ immediatè circumdabat ustrinam. Secundum occupabat rokus, formâ quadratâ, rotundâ, aliâve ex vario lignorum genere structus, & distantiâ quâdam remotus à cadavere, cui locus erat tertius, non in ipsa lignorum summitate sed meditullio, in quo à flammæ undiquaq; ambientis rapidissimo æstu in cineres haud longo tempore redigebatur. Methodum oculis ingerit sequens Schema :

Per aperturam *a b c* intromittebatur cadaver, & in interiori area aut nudo solo aut stragulis impositum (foramine pyræ lignis pariter præcluso) cremabatur : quâ quidem ratione ossa & cineres separatim servari & legi potuisse ad oculum patet. Quid enim inconvenientius nendum difficilius posset concipi, quàm equos, canes, aliâq; animalia quandoq; simul comburenda in rogi fastigium fuisse eduçta, cui nullæ quidem vectes aut trochleæ suffecissent ? & hæc mea duntaxat conjectura est, pace tamen Eruditissimi *Eudoxi*, & salvis aliorum sententiis. Adde hanc ipsam cremandi rationem ex Romanorum Gentilium numis apothefi sacris videri satis comprobata, quibus insculpta pegmata ostia luculenter ostendunt aperta, equorum verò, lectorum, curruumq; in summo culmine positorum imagines solennitatis ritus denotant, indicantq; quâ pompâ cadaver rogo fuerit immissum.

l. c. §. 7.

Tandem *Eudoxus* meminit apud Gentiles solenne fuisse, denis virorum cadaveribus muliebri adjicere, quòd, referente Macrobio, sibi persuasum haberent, *Unius adjutu quasi naturâ flammei cætera virorum corpora rapidiori foco absumi.* Cujus quidem facti rationem Physicæ addictis ponderandam remittit. Brevis itaq; epicrisis erit addenda. Verum est antiquitus, si quando plura cadavera (quod in bellis aut peste fiebat) simul comburenda essent, eum morem viguisse. Causam præfatus Macrobius Plutarchum secutus rejicit in calorem. *Quis ergo inquit dicat frigidas mulieres, quas nemo potest negare plenas caloris, quia sanguine plena sunt ?* ridicula sanè ratio ; quasi viri calore

l. 7. saturnal. c. 7.

lore & sanguine destituerentur, & illæ præ his promptius pabulum igni præberent. Respondet Artemidorus: *Nihil corpora magis calefacit quàm ignis & mulier.* Moraliter hanc, illum physicè crediderim urere. *Ita nec veteribus calor mulierum erat incognitus,* addit Macrobius. Sed hunc in cadavere sæmineo superstitem credat Judæus appella. Sapientiùs certè paulò Symmachus: *Quod, inquit, muliebre corpus juvabat arduos viros, non calor erat, sed pinguis carnis & oleo similioris.* Verùm quis in unius mulieris cadavere plus supponet pinguedinis quàm in decem virorum corporibus? fortassis decem masculorum bustis totidem quasi elychniis unica mulier præstitit oleum, ut gratus esset Diis manibus sacrificium? non crediderim herculè barbaros istos fuisse tam acutos físicos, sed hunc ritum saltem paganicum & vanam observantiam, ut decemviratus iste in moroso ad agros Elysios itinere (facundus namq; comes pro vehiculo est) sociam haberet mulierem. Etiam uxores vivæ maritis suis in rogo voluere esse sociæ, ut in cymba charontis essent comites. Ex his, si fortè nulla sit, quæ ardeat, ratio, ad sacram ignorantia anchoram hinc lubens sisto.

l. c.

CAPUT IV.

Erroneis circa urnas sepulcrales & ossa sententiis ab *Eudoxo* refutatis aliæ adjiciuntur.

Variorum circa Gentilium urnas opiniones erroneas recitavit ac refutavit *Eudoxus*. Quibus unam alteramve ab eodem non animadvertam operæ pretium erit hinc adjicere. Sunt qui hinc inde sub humo obvia terrea valcula, non artis sed ipsiusmet naturæ plasticæ producta autument. Cujus erroneæ sententiæ sanè miror patronos esse Viros perspicacissimos. In horum classem referendus est Bohuslaus Balbinus S. J. qui in Miscellaneis Historicis Regni Bohemiæ hæc refert: *Mirum est & verè naturæ arcanum, quod circa Cunaci montem (Kunelicka Hora vulgus adpellat) non procul à loco, ubi quondam ditissimum totius Bohemiæ Cœnobium Ordinis S. Benedicti steterat, reperitur. Ollas pastorculi ac pueri ludentes saepe effodiunt tali opificio perfectas ex argilla, ut nihil in illis omnino, nisi lituram illam (Glätte) quâ ollas perfundere solent, desiderare possis. Ollas ejusmodi extractas & sole siccatas rustica per ea loca adhibent coquendis rebus omnibus, præbentq; usum commodis-*

Sect. 2. c.
3. per totum.

Decad. 1.
l. 1. c. 49.
fol. 115. a.

Tom. rer.
Polonic.
p. m. 43.

sumum in culinis. Eiusmodi quoq; ollas in maiore Polonia reperire auctor est Miechovius l. 1. Histor. Polonic. c. 3. existimo argillam ejus generis (quæ Gil nobis dicitur) ad figuram ollarum sponte sese ac libenter componere; naturâ ipsâ, quid fieri velit, docente. Consentit hîc Dlugossii verum Polonicarum Scriptoris relatio, his verbis concepta: *In campis villa Nochovv prope oppidum Szrem in Posnaniensi Diœcesi, item in villa Kozielsko in districtu Paluki prope oppidum Lekno, universi generis sponte, & solâ arte natura absq; omni humano adminiculo variarum formarum & iis similes, quas humanus convictus habet in usu, sub terra nascuntur olla, tenera quidem & molles, dum consistunt in nativo nido sub gleba, sed, dum fuerint extracta & vento aut sôle durata, satis firma, diversis formis & quantitibus composita, non secus quàm artificio figuli effigiata, &c.*

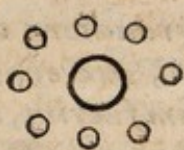
Scheucz.
in Ep. ad
Sturm. de
generat.
Conchit.

Nunquid Westphalias Ethnicorum ollas, & in gleba & sub arenis repertas, & sub terra molles, & sole duratas, & variâ quoq; magnitudine figuratas adamussim descriptionibus hîc adumbratas spectamus? an proin quis ita posset hallucinari, ut & has à natura figulâ productas censeat? Quis ergo solertissimi isti Viri in illam potuere devenire sententiam? crediderim huic ansam dedisse opinionem quorundam, qui quæcunq; sub tellure offendunt corpora mollia & digitis facillè friabilia, judicant esse terrigena, molliem istam infallibile novæ in terra geneseos argumentum statuentes. Verùm quantum hoc universaliter claudicet, docent satis ista ab *Eudoxo*, quemadmodum & ab aliis diversim alibi, effossa mortuorum fictilia, plerumq; semper mollia ex succo subtus horizontem imbibito, insolatione tamen rursus indurescentia. Novi mirabilem naturæ mechanismum, sed figulam esse meritò liceat dubitare. Vim ollarum feminalem terræ innatam credat qui volet: meum vix extorquebit assensum. Et cui usui istæ ollæ subterraneæ? hîc sanè natura frustra ageret: nisi cum Balbino dicere velimus, naturam eas rusticis focis ad cibos coquendos destinare. Probabilius est, ollas quandoq; crudas, nec igne excoctas pro ossuariis fuisse usurpatas, ideoq; ne humectatione subterraneâ facillè deficerent, eo studio à Gentilibus fuisse in arenis conditas & asservatas, ceu in columbario Heidenensi nos quoq; observasse supra meminimus. Ita ut, quod putat obstare Balbinus quò minus urnæ sint feræ, quia nempe in argilla mediâ effodiantur, id ipsum potissimam præbeat conjecturam, eas esse mortuales.

Videtur tamen huic planè contrarium illud, quod refert Hagen-
dor-

dornius Archiater Saxoniae nuper experientissimus, nempe in Districtus *Eph. G. C.*
 Sprembergensis Lusatiae inferioris argillifodinis erutas fuisse ollulas *Dec. 1. an.*
 quaedam mirandae parvitas, stupendae autem conformationis; quasi *3. obs. 137.*
 ab artifice factae fodinis istis essent commissae, in horum autem ca- *p. 247.*
 vitate deprehensa fuisse peregrini generis semina, quorum notitiam ne-
 mo habuit, licet plurimum examini fuerint exhibita. Et hasce *ollulas*
 appellat *nativas*. De quibus subnectit hanc epicrisin: *Qua res an*
naturam pro parente agnoscat solam, an artem habuerit auxilia-
tricem, difficile est determinatu: credo tamen naturae in eiusmodi
fabricandis ollulis possibilitatem non esse detrahendam. Memini
enim me nuces ignoti generis aliquando ex profundissimis argilla
fodinis erutas vidisse, solius naturae soboles. Ita Hagendornius.

Verum ignoscant Viri literatissimi manes, si has quoque ollulas li-
 cet minimas, repertas in argillae fodinis Gentilium funerationibus in-
 serviisse credamus. Sciendum namque apud hos moris non raro fuisse
 (id quod à Trevero in urnis Marchicis, à Stieffio in Silesiacis, de qui-
 bus sermo Hagendornii est, observatum fuit) quod mortualis olla ossa &
 cineres claudens in meditullio poneretur, quam in modum circuli aut
 duarum linearum plures urnulae minores ambirent, situm plerumque ta-
 lem ex observatione praedicti Stieffii obtinentes:

Quae quidem vascula minora non ossuaria erant, sed varii generis cae-
 remoniis, sacrificiis, vino ac balsamis pro cinere rigando (de ritibus
 Romanis loquor, non de Westphalicis) ut & lacrymis excipiendis de-
 stinata, & una cum olla majori cinerea ad conditorium reponebantur.
 Unde non adeo mirum est, in iis quoque semina nostro aeo incognita,
 utpote tot seculorum vetustate vel obsoleta, vel immutata, esse depre-
 hensa. Quibus adjectis quid vetat credere, voluisse indicare politiores
 Gentiles, quibus de animae immortalitate non parca erat suspicatio,
 istis ossibus ac cineribus non secus ac feminibus ad novam resuscita-
 tionem spem inesse. Quae conjectura si minus verosimilis videatur, cer-
 te ea superstitionis paganicae esse reliquias indubitate erit statuendum.
 Epicrisis itaque mea haec est: licet natura polymorpha sit & protoplastes
 admirabilis, probabilius tamen est istas ollulas esse artis opellas. Mun-
 sterus has quidem, ut & Schwenkfeldius, Olorinus, Matthesius aliique
 plures soli naturae attribuunt & germanicam interpretatione *Erde-Töpfle*

Stieff. Ep.
de Urnis
Lignic.
& Pil-
grams-
dorff.

Eph. G. C.
Dec. 2. an.
2. obs. 36.
p. 66.

nominant, sicuti & apud Marchicos Johannes Töpfflein appellantur, eò quòd Majo tantum mense sub feriis Pentecostes aut in D. Joannis Baptistæ vigilia reperiri, aut ab ipsa natura fabricari credantur. Hoc tamen ceu superstitionem redolens refutari haud meretur.

Alius se sistit error, cui antiquitatis ignorantia mater est, nunc in medium quoq; producendus, qui qualis sit sequens docebit gentilis Sepulcreti elegans descriptio; quam accuratissimè tradit Samuel Ledelius Medicus Grünbergensis inferioris Silesiæ eruditissimus, cujus ipsamet verba, eò quod Sepulcreto Heidensis districtus per omnia sit simile, hic adscribere haud pigebit. *In finibus Neonetkoviensibus uno milliari à Grunberga varii conspiciuntur colles, in quorum meditullio plura latuunt vasa fictilia diversa magnitudinis, varia forma. Matrueles meus D. Reiche lapides ad cellam adificandam quarebat hinc inde, & fortè fortuna hos dislocabat aggeres & hæc vasa offendebat. Rem ut ipse viderem adstiti, manum admovi, & vasa erui. Inerant in medietate monticulorum horum plurima vasa, primùm mercenariorum runcinis contusa, dein ob raritatem lenius tractata & variis amicis transmissa. Quamprimùm extraherentur, humida aliquantulum, mollia & fermè friabilia erant, sed ab aère ambiente statim evadebant duriora. Sepositâ & remotâ arenâ inveniebamus saxa grandiora ordine circulari veluti posita & in medio ollam capacem, quæ erat referta ossibus comminutis & friabilibus. Qualia autem fuerint, diligentissima & curiosissima non poterat explicare examinatio. Olla ossibus repleta erat tecta operculo. Magnitudine etiam & capacitare differebant vasa; quædam erant vacua, sed pleraq; erant ossibus repleta, aut cinerem cum arena continebant. Studio hæc ita fuisse disposita conjectu facile. Inquisivi diligentissimè in vicinis locis, & quantum rescire potui à decrepitis rusticis, putabant, & quòd audierint affirmabant, ante seculum & quòd excurrit hic loci fuisse habitaculum prædonum. Quousq; autem huic relationi fidendum non determino, interim de veritate dubito. Ita ille. Justum sanè Viri literatissimi dubium, & stolidi Rusticorum ista putatio. Ex quo liquet, quantum ad rerum plurimarum cognitionem faciat antiquitatis notitia, quæ, si quem aliàs, medicum præsertim cohonestat, ne in ferenda de rebus ignotis sententia se orbi erudito deridendum exponat.*

Excutiendus jam restat error plurium mentibus, qui suspenso hinc inde per Westphaliam & hanc etiam Diocæsium Monasteriensem inusitata

tatæ magnitudinis ossa, & præsertim ingentia illa, quæ in Arce Benthemenli spectantur, pro Gigantæis habent, ut ex iis conclusisse videatur Picardus, revera ejusmodi portentosæ staturæ homines, his olim in oris vixisse, & ingentes istos filices suis imposuisse sepulcris. Certè nullibi enormiores texuntur fabulæ, quàm ubi de Gigantibus est narratio, quasi de magnis non nisi magna oporteret fingere mendacia. Exemplo radiabit veritas. Sollicito lectoris patientiam, ut priusquam, quid de his statuendum sit ossibus, indicavero, brevibus ea referam, quæ de Gigante Og Rege in Basan fingunt Thalmudistæ.

Regem Og eximie fuisse staturæ fidem facit Sacer Codex, qui lectum ejus ferreum & novem cubitorum fuisse memorat, & quod hunc inter & Israëlitas fuit, certamen recenset. *Deut. c. 3.* Audite nunc de hoc recutorum figmenta. In Voluminis Thalmudici libro, quem vocant *Perochos cap. 3.* narrant, hunc Regem portasse capite ingentis molis lapidem, cujus unico jactu voluerit Israëlitarum castra tribus à se milliaribus distita funditus delere, venisse autem formicam, & derepente rostro suo medium perforasse lapidem, ut in cervicem Regis Basan fuerit prolapsus; voluisse equidem hunc omni conatu illum excutere, utrimq; verò ex ore mox crevisse dentes ita protensos, ut molem collo non potuerit excutere. Certamen, quod inter eum & Moysen fuit, non minùs grandi paraphasi describunt. Moysi inquit fuisse staturam 10. cubitorum, eum proin securi paris longitudinis acceptam in Regem Basan insiliisse assultu decem cubitorum in aërem elato, & tamen Regis Basani genu duntaxat feriisse. Prò quàm Gigantæa mendacia! verùm en majora. Eiusdem voluminis libro, quem appellant *Miba c. 2.* refert Abosool se aliquando in tibiam hominis mortui irrepsisse, & per integra tria milliaria in eo decurrisse, non potuisse tamen exitum reperire, *Et hoc*, inquit, *os tibiæ est Og ex Basan Regis Amonitarum.* Prior Nugator longitudinem dederat tibiæ 20 cubitorum, nam Moyses 10. cubitorum, securi quoq; tantæ longitudinis illius genu duntaxat tetigerat, hic verò quotquot vixerunt bipedum mendacissimus eam ultra tria milliaria extendit, sub qua mensura totum corpus ad novem milliaria ad minimum se extendere, & nubes vertice tangere debuisset. Et tamen tanta pro verissimis venditant Thalmudistæ, preces namq; addunt pro gratiarum actione recitandas Judæis, quotiescunq; hunc lapidem Regis Og offendunt (in utopia credo) eò quòd Israëlitarum populus tam eximio miraculo à tam immani hoste fuerit liberatus.

Verùm facebant fabulæ. Videamus saltem, ne tacitè in parem incidamus paralogismum. Si enim ossa ista Benthemica Gigantis crediderimus,

rimus, cum Antæi fratrem, quem 80. cubitis ordinariam hominum staturam excessisse fabulantur, haud obscure faciemus. Enim verò si ex lege osteologiæ tanta est magnitudo corporis, quanta in proportione est ossis, ut si hoc ordinariam magnitudinem quinquies excesserit, idem de integro corpore sit statuendum, facilis deductio est, quanta in magnitudine hujus cyclopi futura sit hyperbole. Certè hanc cum Seneca, qui negavit Gigantes, *repones inter ea, quæ falsâ cogitatione formatâ habent aliquam imaginem, quamvis non habeant substantiam.* Fortassis non nemo Cartesii de grege, subtilior dicam an grossior, utpote extra subtilitatis sphæram mirum quantum hîc excedens, immanitati talis corporis facilè subscribet. Talis namq; (cùm Philosophiæ fundamentum in dubitatione statuatur, & de omnibus nullâ re exceptâ velit dubitari, ut vitentur errores & ad veritatem perveniatur, supponens à sensu & ratione nos sæpè falli, nec constare, an non tales nos Deus creaverit, ut semper fallamur) portentosos conceptus & immane dubium de moderna corporis humani visibili statura format: nempe an non hodie dum omnes adhuc simus Gigantes, quales Patres antediluvianos & ipsum quoq; Protoparentem fuisse nonnulli existimant. Quod postulatum verè Gigantæum anticartesianus pari argumento ad hominem facilè explodet. Eâdem enim sub hypothese, nec minori cum fundamento nunquid dubitare liceat, cùm & olim pumiliones, nani, hominesq; vix bipedes extitisse credantur, an non potiùs oculi nostri eo fascino hodie involvantur, ut à genio fortè quodam decepti, nos omnes, quotquot sumus, non videamus esse pygmæos? quali tamen sub specie antiquioribus illis Gigantum monstris modernæ staturæ homines constat apparuisse. Verùm mittamus ludicra, ne ex musca lybicos formemus elephantes, aut pro veritate umbram amplectamur.

Referenda itaq; nunc erit brevibus una alterâve de portentosis hujusmodi ossibus sententia. Thomas Bartholinus Olympi literarii illustre sidus paradoxum sanè in re dubia cudid postulatum, statuens illa quidem non esse Gigantum, sed hominum vulgaris staturæ defunctorum ossa, quæ terræ intumulata in monstrosam illam excreverint vastitatem. Sed sodes quis modum explicaverit, quo ossibus jam in corpore vivo destinatum magnitudinis terminum assecutis vis illa nutrix, & quo ex alimento resuscitetur? Daniel Geyerus aliiq; plurimi illa pro minerali potiùs quàm animali concreto volunt esse habenda, neq; esse quid aliud, quàm terram bituminoso-tophaceam solius naturæ lusu ita elaboratam: utpote quæ nunquam otiosa sæpè rudi, sæpè vix imitabili

tabili scalpro & plastico torno hominis aut aliorum animalium corpus aut partes effingere comperitur: unde peculiare illud lapidum sub terra inventorum & ossa, costas, pedes, tibiasq; exhibentium genus apud Metallurgos *Enostorum* titulum accepit. Ita in tophacei lapidis substantia os denti elephantis æmulum 300. circiter pendens libras, & 18. palmis longum in lapidina Romana Anno 1698. inventum fuisse memorat famigeratissimus Baglivus: quod quidem penè ad albedinem calcinatum magnarum in morbis malignis virium pro diaphoresi fuerit compertum. Sic quoq; , ut adhuc unico hoc declarem exemplo, refert illustris Sachsus à Lewenheim sibi ex superiore Silesia os femoris quasi Giganteum è terra effossum esse transmissum, quod in suprema & infima parte ossis femoris capita eleganter æmuleretur non minùs, quàm spacia ista paululum in medio excavata, quæ in naturalibus femorum ossibus propter musculorum situm natura solet efformare. Ut igitur miranda ejusmodi conformatio non probat ossa hæc esse humana, sic nec eorum immanis magnitudo evincit esse Gigantum. Similia namq; non sunt eadem. Famola *Specus Baumanni* adhuc hodie dum lapides partibus humanis exactè æmulos, dentes molares, ingentesq; tibias exhibet, ut eorum ipse spectavi fragmenta, ab iis elata qui in eam se dimiserant. An ergo & hæc quondam extitit Gigantum diversorium? celeberrimus Monconysius in itinere ex monte Sina versus Cairum plurimos invenit lapides, quorum alii caput mortuum, alii corda magna optimè representabant, & inter hæc unum exhibebat cicatricem, quæ aperta in utroq; latere monstravit cor vulneratum. An fortè hæc etiam, quia magna, Gigantum? Idem conspexit in monte S. Catharinæ rupem elevatam, quæ corporis fæminei formam cum stomacho & mammillis præseferbat. Hæc fortassis fuerit ipsa Gigantum mater. In Insula Melita referente Kirchero rupes maritima à monte seorsim dependens monachum suspensum exprimit, qui vulgo *il fratre impiccato* appellatur. Et hic fortassis in numero viventium aliquando fuerit, in lapidem conversus. Verum linquamus jocos. Nisi exactissima ossium forma per apophyses suas, cavitates, aliosq; insertioni & transmissioni vasorum destinatos poros, ipsaq; eorum interior textura, facilè interstinguenda, ossa ejusmodi immania in censum concreti animalis vindicaverit, haud eadem pro hominum, multò minùs pro Gigantum osseâ quadam compage erunt reputanda. Neq; etiam, si ingentia animalium ossa, brutorum crania, immanes tibiæ, largissimæ homoplatae sub terra ad hæc oras reperire olim fuisset obvium, certò concluderis, tam eximiæ staturæ homines, vel animalia quandoq; clima West-

*Gamma-
ralog. p.
159.*

*Itin. Æ-
gypt. p.
250.*

ib. p. 248.

*Mund.
subterr.
S. 2. c. 2. f.
37.*

phalicum inhabitasse. Unde eo quidem, exactissimæ nempe conformationis immania hæc ossa in concreti animalis sortem reverà asserentis, casu meam epicrisin hîc superaddam.

Dari animalium quorundam inprimis marinorum ut & terrestrium magnitudinis ferè incredibilis ossa, quæ rudibus faciem humanorum præbeant, multiplici constat Authorum observatione. Inprimis Draconum ossa proximè referunt spinas, artusq; Giganteos. Narrat Joannes Paterfonius Hain Physicus Eperienfis in Hungariæ ac Poloniæ confiniis existere cavernam tribus milliaribus à montibus Carpathicis, quam vulgò appellant Antrum Draconis, in qua ab ipsa veluti natura innumeris Draconibus positum sit sepulcrum, in eoq; repertum fuisse os, quod vocamus, sacrum maximi formam habens ephippii, & os femoris duarum ulnarum longitudine. Cranium Draconis Carpathici in sua naturali magnitudine portentum est, & ejus dens ad bilancem Henrici Vollgnadii illustris Medici sex libris pependit, non admodum longus sed palmâ latior. Illa si in hîcæ oris conspiceret rudior, jovem juraret lapidem, genuina esse Gigantum. Quid ergo vetat credere, vel ex Draconum, vel aliorum etiam animalium, inprimis autem piscium ingentium sceletis ossa à patrum nostrorum curiositate raritatis causâ olim in patriam asportata ac suspensa fuisse? Quod etiam, licet genuina forent Gigantum, non implicat contigisse, ut propterea pro Gentilium olim inquilinorum reliquiis non sint adeò mordicus tenenda. Certè regnante Augusto, sub quo in Westphalos Mars desævit Romanus, dubio caret non extitisse amplius harum regionum incolas Gigantes. Vel enim vivi in captivitatem ducti, vel saltem, si aliquando degissent in Westphalia, sceleta eorum è sepulcris eruta lucri & gratiæ captandæ causâ in urbem deducta fuissent, cum Cæsarem Augustum singularem curiositatis ejusmodi amatorem prætorium Romanum Gigantum aliunde asportatis ossibus excoluisse memoret Suetonius. Extare penes Westphalos ac vicinos Drenthios Batavosq; aut Gigantum ossa, aut immania sepulcra, ergo & hos iis quondam in locis vixisse, Picardî sine nervo argumentum est, & sine fundamento suspicatio, sequela autem utriusq; nulla. Memoratu dignum est illud, quod in Anglia in planitie Salisburiensi admirabundus spectavit Olaus Borrichius, à paucis, quod mirum, scriptoribus animadversum, Danicæ quondam in Britannia potentiæ monumentum, saxea nempe illa Gigantum chorea, quam incolæ & Camdenus *Stonehenge* appellant. Quas ingentes saltantium statuas nemo tamen nisi in istius regni historia planè hospes pro Gigantum monumentis reputârit. Ut proin ad Westphaliæ portentosos sepul-

Eph. G. C.
Dec. 1. an.
3. obs. 193.
Et an. 4.
5. obs.
81,

in Octav.
6. 72. p. m.
156.

Tr. de ort.
5. progr.
Chym.

pulcretorum silices par valeat analogismus. Esto alicubi sub arenis aut etiam cespitum bituminosorum stratis fuisse reperta tantæ molis ossa. An proin ibidem ab incolis ea quondam tumulata argues? etiam nonnunquam Belgæ & Westphali ex iisdem olim cuprum & ferrum eruerunt, quod autopta memorat Borrichius, an sub illis ergo nata dicemus? etiam sub profundis terræ soleis arenâ aut bituminoso cespitate tectis integræ quandoq; hodiedum eruuntur arbores, an ibi crevisse asseremus? etiam in Lapidina montis *Baumberga* hujus Dioceseos saxatiles reperiuntur pisces, qualem in ea detectam truttam saxatilem perfectissimè conformatam Academia Leopoldinæ Ephemeridibus communicat celeberrimus Wedelius. Quis ibi pisces petrefactos dixerit nisi delatos aliunde? Stat ergo rata sententia famigeratissimi per orbem, etiam Westphalicum, Nicolai Stenonis, curiosissimi Bocconi, aliorumq; si varia maris inquilina, ossa exotica, pisces petrefacti, similiaq; exactissimè configurata in locis à mari remotis aut montibus recondita reperiantur, ea cataclysmis aut aliis oceani inundationibus illuc esse devoluta, & vel ipsa mutata in petram, vel succo saltem petrescibili ad varias formas exprimendas pro modulis inservisse.

l. o.

*De Soliâ.
intra Soliâ.
cont.
Recherch.
& obs. naturell.
lettr. 29.*

Quam enim rerum omnium usq; deq; confusionem non induxere gemina ista diluvia? hæc arbores subter terram infra ipsa cespitum bituminosorum strata absconderunt, varia piscium marinorum aut terrestrium Draconum monstra ad terræ cavernas deduxerunt, quæ à spiritu lapidifico vel naturam saxeam induerunt, vel demum fatiscencia ipsi limo terræ molliori figuras suas impresserunt. Quod fieri posse docemur à confusis variorum animalium vestigiis petrefactis, quæ adhuc hodiedum in Comitatu Benthemensi monti *Zsterberg* impressa spectantur. Diluviorum istas confusiones eleganter ad nostrum propositum exprimit Ovidius:

*Vidi ego quod fuerat quondam solidissima tellus
Esse fretum, vidi factas ex equore terras.
Et procul à pelago concha jacere marina,
Et vetus inventa est in montibus anchora summis.*

Qui versus postremus in memoriam revocat navim, quam ad arcis *Teclaburgi* excelsum montis apicem in diluvio Cimbrico appulisse ac constitisse fama est, ut in ejus memoriam antiquissimi Ejus Comites gentilitiis insignibus anchoram inauratam in area cœrulea inseruerint.

Si quis ipsa terræ bituminosæ strata hac in patria curiosius inspexerit, videbit hæc à reliquis terræ soleis distincta, non esse nisi varias

herbarum, stipularum, straminis, frondium, radicum, aliarumq; quif-
 quiliarum miscellam atq; compagem, quæ diluvianis primùm aquis in-
 natans, his postea refluentibus ad hæc loca resedit, viscositate sulphureâ
 & bituminosâ, quâ scater oceanus, adhuc refertissima, unde fomentum
 igni præbet aptissimum, ut Physico hæc omnia exactiùs pensitanti du-
 bium restare nullum possit, eâdem quoq; ratione ipsa Gigantum, qui
 reverà ante cataclysmum in mundo vixere, ossa ad oras Westphalicas
 esse delata. Verùm non ingratum erit Lectori, nunc ipsum audire
Picardum hujus sententiæ Gigantæ hyperaspistem cum *Surboldo* West-
 phalicæ olim Gentis vel Imperatore vel Duce in campis Elysiis dispu-
 tantem.

CAPUT V.

Sententia *Eudoxi* contra *Picardum* confirmatur
 Dialogo *Picardi* & *Surboldi* in campis Elysiis
 de urnis & magnæ molis filicibus
 sepulcralibus.

SURBOLDUS. Opportunè Te hic offendo mi *Doctor* *Picarde*,
 dudum enim in votis fuit tuus affatus, ut à te, qui noviter ad
 hæc loca appulisti, fierem certior, quis modernus sit *Drenthiæ*
 ac *Westphaliæ* status: admodum enim inquietari nuper nostros manes
 molestè sensimus; quibus cùm tot jam seculis quies fuerit nunquam inter-
 rupta, ejus causam hariolari non potuimus aliam, quàm quòd cineres
 & ossa nostra, quæ in urnis sepulcralibus ac sub filicibus deposita sa-
 cra & religiosa voluimus, fortassis non nemo in *Westphalia* tandem
 turbare sit ausus.

PICARDUS. Haud perfunctoriè quidem *Westphaliæ* antiquita-
 tes scrutari conatus sum, vestros autem me unquam turbasse cineres
 non memini. Quid moderno ævo & nuper contigerit, mihi jam ali-
 quot lustris hic moranti non magis quàm tibi potest constare. Spe-
 ctavi quidem curiosior & non sine stupore tum in *Drenthia* tum in
Dicæcesi *Monasteriensi* circa *Hünnelingam* & *Amsyburum* extantes il-
 los ingentium filicum acervos, sed sub iis tuos tuæq; gentis esse re-

Bergetene pòstos cineres, nunquam ut crederem, animum potui inducere, qua-
 en verbor- re & scripto non detrectavi hanc sententiam publicè profiteri.

geneAnti- **SURBOLD.** Inaudita profers *Doctor* de nostris tumulis: nescisne
 quietet. illum,

illum, qui in Emslandia spectatur, insigniorem lapidem mihi etiamnum ad hæc usq; tempora vel vulgi famâ constanter attribui, proq; meo reputari monumento, quod proin *Surbolds Haus* cognominant? hunc tametsi junctis plurium lacertis laborârît olim dimovere loco miles Monasteriensis, ob molis immanitatem non potuit. Verùm edissere, quæ tua ergo de his lapidibus est opinio?

PICARD. Constans semper mihi fuit persuasio, & nescio quæ conjectura, istos jam aliquot annorum millibus suis in locis jacuisse, & excavatos sub se habuisse fornices, nunc vetustate quidem collapsos, antiquitatum tamen rarissimarum olim custodes.

SURBOLD. Peregrina narras Picarde, non sperem te ea in nostrum præjudicium scriptis evulgâsse. Nulla apud antiquiores nos Westphaliæ incolas rariorum cura, nulla de thesauris (hi enim apud nos saltem fuere rarissimi) ad istos scopelismos defodiendi sollicitudo. Quæ tua si fuerit persuasio, mirari subit, te non diligentius in ista recondita inquisivisse. Sed sôdes, quos sentis esse eorum authores, aut quibus putas adscribenda hæc reconditoria?

PICARD. Semper equidem ratus sum, illa nec Alanis, nec Svevis, nec Romanis, Francis, Germanisve Westphaliæ quondam inquilinis deberi, sed esse antiquissima Gigantæ staturæ hominum sepulcra, jam ante diluvium cimbricum illic posita. Induxit, ut hoc crederem, silicium portentosa moles, quibus erigendis neq; vires neq; machinas vobis, utpote barbaræ & incultæ genti, fuisse judicavi probabilissimum, ut proin solas Gigantum manus hæc structuræ exegerint: nam & ipse Saxo in Proem. famosus Polyhistor ex silicibus stupendæ magnitudinis curiosè sibi impositis, & in Dania Cimbriâq; adhuc conspiciendis ad istos tractus extitisse Gigantes concludit.

SURBOLD. Admodum hallucinaris Picarde, & magnam inters injuriam Westphaliæ majoribus, quos inter Gigantes iniquè reputas. Istos silices, quia magni sunt, credere antidiluvianorum Gigantum esse deposita, nimiam sapit antiquitatem. Concesserim tibi, fortè ante prædictum Cimbriæ cataclysmum vixisse in Westphalia Gigantes (de quibus tamen ante tot secula vivens nil unquam me inaudivisse memini) an ideo statues has illorum esse urnas & tumulos? quâ fieri potuit ut in horrenda illa Oceani inundatione, quæ vallibus montes æquavit, intacta atq; illæsa persisterent ab horizonte vix elata sepulcra, & infra primam terræ soleam vix locatæ urnæ? ut nil addam de aggeribus & colliculis circa ustrinam hinc inde hodie adhuc dispositis. Si eâ, quâ modernus sepulcrorum nostratium scrutator, indagine lapides istos vi-

fitâsses, meos meiq; populi sub illis cineres, & nostrorum non Giganteorum ossium fragmenta deprehendisses: Unde verò amabò ista tua de Westphalicis Gigantibus somnia?

PICARD. Indubitatum supposui non modò ante sed & post diluvium in orbe vixisse Gigantes, & filiorum *Enakim, Emim, Nephilim, Rephaim*, immensæ staturæ, immanis roboris, & belluinæ ferociæ hominum sobolem Sveciæ, Gotiæ, Norwagiæ, Daniæq; partes latè inhabitâsse, ex iisq; in tractus quoq; Westphalicos excurrisse, eos incoluisse, & tantæ molis constituisse monumenta.

SURBOLD. Malè supponis Picarde, & malè inferis. Barbarus ego quidem non didici syllogismos, neq; tamen ita sum brutus, quin naturæ lumine noverim non valere consequentiam: vixere antiquissimis ante diluvium temporibus passim & sparsim per orbem Gigantes, ergo lapides Westphaliæ aut Drenthiæ sepulcrales, quia magni sunt, ad eos pertinent. Gigantum cadavera nostro & Romanorum more combusta esse an credes? sub lapidibus tamen istis scribis tumulata, unde ergo ollæ, nisi nostras esse concesseris, illuc devenêre? certè, si harum fuisses curiosior autopta, conjecturis non tantùm indulgisses.

PICARD. Convictus prope nunc tibi cogor assentire; verùm dic mihi Surbolde, sed seriò? non sunt istæ urnæ Gigantum, aut portentosissimi isti silices profapiæ Enakinæ sepulcra?

SURBOLD. Si perpendisses nulla ante Romanorum ad Westphalos adventum viguisse opificia, nullam extitisse configulandi artem (cujus tibi fidem facere potuisset Tacitus Romanarum ad istas oras coloniarum quæstor, quando scripsit: *Ne cæmentorum quidem apud illos (antiquos nos Saxones & Westphalos intelligit) aut tegularum usus, materiâ ad omnia utuntur informi, & citra speciem & delectationem*) indubiè conclusisses, ollas istas ferales variis figuris incisurisq; sæpe elegantibus formatas, furnoq; figulino excoctas non esse Gigantum, & ne primorum quidem à cataclysmo seculorum, sed mei duntaxat posteriorisq; ævi producta; præsertim si quoq; varia urnarum additamenta ferrea, lapidea, osseave, militiæ vel qualicunq; nostro decori olim dicata deprehendisses.

PICARD. Fateor convincentia profers, & res mihi nunc satis plana & certa videtur de urnis: sed nondum hinc omne excutis dubium, aut sufficienter evincis, à Gigantibus non esse congestas immanes istas lapidum moles, & præsertim illud in agro Amsyburano

Stattius.
Theb. l. 2.

*Saxum ingens, quod vix denâ cervice gementes
Vertere humo, murisq; valent inferre juvenci.*

Si

Si enim Julius Cæsar, ut veterum Gallorum proceritatem ac robur evinceret hac utitur inductione: *Quibusnam manibus aut quibus viribus præsertim homines tantula statura (nam plerumq; omnibus Gallis præ magnitudine corporum suorum brevitatis nostra contempta est) tanti oneris turrim in muros sese collocare confiderent?* Nunquid & mihi arguere licebit, si à Gigantibus composita non sit ista saxorum strues, à quibus ergo componi potuerit? unde porrò rescire aveo, an isti labori adæquatum corporis robur obtinuerint antiquiores Westphali?

SURBOLD. Ecquid dubitas? quod factum est, satis liquet fieri potuisse. Scito mihi meisq; asseclis lacertorum potiùs robur portentosum quàm corporis molem prodigiosam fuisse. An nunquam ex Seneca animadvertisti Germanorum robur? *Quod si, inquit, in Germania natus esset puer, protinus tenerum hastile vibraret.* Si pueris illæ vires, quid de virorum robore judicabis? Si tantæ molis fuisse judicas hæc à nobis condi sepulcreta, quid statuisses, si tibi visus fuisset ille in principatu Anhaltensi lapis sepulcralis, cujus circumferentia 28. habet passus vel in ipso lapide facilè obtinendos, qui duobus aliis erectis lapidibus nixus sub se format caveam, quæ commodum octo hominibus cælo pluvio præbet diverticulum.

Epist. 36.

teste Oleario.

PICARD. Non equidem legi aut vidi ista. Recordor tamen scripsisse Rogerium Baconem, posse unum hominem facili instrumento ad se trahere mille homines etiam invitos. Fortassis tali ad hosce tam immanes lapides movendos usi estis. Perhibet Wilkius Anglicus docetq; uno oris flatu posse vel maximam in sylvis quercum eradicari. Fortè & vobis tantæ fuit potentiaæ flatus?

L. mechanical power.

SURBOLD, Jocaris video Picarde. Antiquioribus nobis Westphalis ceu statices ignaris ignota fuere ejusmodi instrumenta, vectes, trochleæ, & magnetes mechanici. Neq; flatus nobis tantus fuit quantus hyperbolico isti Anglo oris hiatus. Licet rotis & machinis elevatoriis destituti fuerimus, non incognita tamen nobis fuit simplicissima methodus per scytalas sive cylindros ligneos etiam immensi ponderis moles in plano horizontali ad lubitum volvere, & ea quæ vestra tantoperè mirata est ætas erigere sepulcra, accedente præsertim artuum nostrorum vecte robustissimâ.

PICARD. Fateor me nunc modum capere, & credere genti vestrae vires fuisse posteris stupendas. Neq; enim planè insolita etiam ævo nostro fama fuit de lacertorum portentoso robore in pluribus vulgaris licet staturæ viris. Ut Sfortiam bellicosissimum, & Selimum Turcarum

Fac. Spon. carum Imperatoris Baizethi filium, nec non integram adhuc hodie
itiner. l. 2. in Dalmatia Græcæ Religionis Gentem bellicosam & robustissimam
p. 19. (Morlachos appellant) taceam, exemplo esse posset celebratissimus Co-
D. Fran- mes de Burgstal, qui aliquot centena æris pondera unâ manu per sca-
cisc. ad las portare & septem simul homines adultos humeris excipere valuit.
Valvasor Hoc igitur quod nostri ævi paucissimis robur scio concessum, toti
Descript. vestræ genti potuisse esse proprium non inficior, sed singularis me nunc
Carniol. incessit lubido à te intelligendi unde ortum habuerit, meliùs enim quàm
 tu ipse huic quæstioni nemo satisfecerit.

SURBOLD. Medicus es Picarde, unde Physica tua promptius ti-
 bi suggeret responsum, quàm barbara mea ruditas. Exponam tamen
 quod sentio, meq; ipsum tibi sistam in exemplum. Erat alta mihi sta-
 tura corporis & habitus verè athleticus, cujus etiamnum cernis umbram:
 eximia humerorum latitudo, & iis conspirantium brachiorum ampli-
 tudo: pectoris fortissima compages, ac cervicis & colli torositas: ut po-
 tuerim gloriari in descriptione Ulyssis Homerica me fuisse delineatum:

Odyss. 18.

- - - apparuerunt autem ei lati humeri,
 Pectoraq; , fortiaq; brachia.

Porro tibi sciendum, mihi meisq; miram musculorum potissimùm cir-
 ca articulos duritiem, fibrarum omnium elaterem & tensionem toni-
 cam, tum ossium quoq; soliditatem, quæ omnia ad robur plurimum
 contribuunt, adfuisse: ita ut si quempiam ex nobis contrectasses, mar-
 mor aut ferrum non carnem te contrectare dixisses. Hæc autem cui
 in acceptis referam, nunc attende. Inprimis suppone istam corporis
 texturam mihi meisq; jam ab ovo fuisse genialem, (nam fortes crean-
 tur fortibus, & est in equis patrum virtus) atq; istum fibrarum muscula-
 rium elaterem non tam cœli soli q; peculiari genio, quàm generationis
 nostræ primis principiis deberi. Quam tamen continuo athleticæ, cur-
 sum, exercitationis circa feras & potissimùm adversus hostes perpetuo u-
 su reddidimus multò fortiorem potentioremq;. E contra nil studiis &
 curis, nil ratiociniis & meditationibus dedimus, quibus haud parum spi-
 rituum & consequenter virium expenditur. Sed spiritus quos genera-
 bamus, instar brutorum, quibus sola est nutritio & motus localis, con-
 junctis quasi manipulis corporis tantùm robori augendo reservabamus.
 Erasmus quippe instar ferorum animantium, seu saltem hominum ex
 maniâ amentium, quibus quale robur sit, ut obices crassos ferreos &
 catenas levi negotio disrumpant, & immanes moles loco moveant, tibi
 Medico haud est ignotum. Nativæ hæ vires ex ipsis quoq; alimentis
 majus incrementum accipiebant, cum iisdem, quibus constamus, nu-
 triamur.

triamur. Quem verò meum & antiquorum Westphalorum putas fuisse cibum? nullus me herculè nisi simplex, agrestia poma, recens ferra, lac concretum, pecus semicrudum, omnia ferè incocta. Ab his alimentis in eos artus eaq; membra excrevimus. Si enim in carne cruda vitæ belluarum mediæ proprietates remanent, an dubitas & robur belluinum simul in nos transiisse? Accedit demum, quod est longè maximum, quòd meo ævo Westphalia ignoraverit vitem, sic & omnem vini potum, ex quo exiliora & infirmiora gignuntur corpora. Venter enim nos Germani vinum ad nos importari omnino non sinebamus, quod sic ad laborem ferendum homines remollescere atq; effæminari arbitraremur, quæ & Julii Cæsaris & Nerviorum, populi in bello longè fortissimi, fuit sententia. Ego licet dux meæ gentis non colui Bacchum, nulla Cereris inebriamina, nec illi hæc permisi. Non diffiteor ex rudiori isto nutritu mens nobis quòq; rudior & agrestior erat, sed reddita mox excultior, quando Romani dedere mores, rationem & disciplinam. Ex quibus omnibus jam tibi facile est colligere, vera esse, quæ de nobis perhibet Seneca ferè coævus. *Germanis quid est animosus? quid ad incursum acrius? quid armorum cupidius, quibus innascuntur innutriunturq;, quorum unica illis cura est in alia negligentibus? quid induratius ad omnem patientiam? ut quibus magna ex parte non tegumenta corporum provisæ sunt, non suffugia adversus cæli rigorem.* Sic est mi Picarde, nescivimus delicias & luxum, quia opes ignoravimus.

PICARD. Captu mihi haud difficile nunc est, quomodo ex hujus generis alimentis tantum vestris artubus robur, tam firmus corpori habitus accesserit, ut tantæ molis saxa coacervare, alia aliis imponere, & quod de Diomede ait Homerus, vastum molare facili nisu jacere potueritis. Quod ut promptiùs credam, me inducit Jacobus Bontius referens in *Malacca* & quibusdam Indiæ locis herbam crescere, quæ ossa adeo firmet ac roboret, ut si ejus succo duntaxat dentes imbuantur, silicem faciliè possint in pollinem redigere. Non dissimulo me opinatum, antiquam Westphalam & paludibus obsessam, & sylvis opacam extitisse, ut proin humidior solo fortiora & altiora corpora vobis evenire fuerit necessum. Quemadmodum enim in oceano majores enascuntur belluæ ob elementi liquidi sedem & humoris luxuriam, ita in Hollandiæ, ac Frisiæ locis Westphaliæ confinibus ob ejus copiam & majora & firmiora judicavi fuisse enata corpora. Quemadmodum quoq; prope perennes aquarum rivos lætiùs quàm in arenis adolefcunt arbores, & in palustribus Bataviæ oris majores quàm in locis retorridis

*Juxta
Helmont.*

*Hoc probat
Turnebus Tr.
de vino.*

l. de Ira.

*Med. Ind.
c. 33. p.
86.*

dis succrescunt vaccæ , ita in regionibus prædictis maximè aquosis & irriguis ponti & fluminum accolæ imaginabar mihi fuisse Gigantes.

Quæst. natura. l. 3. in Pref.

SURBOLD. Sic est Picarde. Phantasia tua doctis facta fuit ideis, ex quibus sat ingeniosæ in tuos annales profluxerunt conjecturæ. Proceri & robusti corporis fuimus , sed non nutritionis duntaxat beneficio : sagines enim pygmæum quocunq; velis alimento , non reddes Gigantem ; neq; etiam ex genio soli nativi ; idem enim hodie quod olim Bataviæ & Westphaliæ Clima nullas producit Cycloporum staturas : Sed ab ipsismet congenitis principiis , ex iisq; fluente proprietate nobis præ aliis populis familiari. Debuisses illud Senecæ attendere : *Alternæ sunt vires rerum : magna ista , quia parvi sumus , credimus. Multis rebus non ex natura sua , sed ex humilitate nostræ magnitudo est.*

PICARD. Agnosco nunc errores meos Surbolde. Fateor me nimium tribuisse conceptibus , & conjecturas de vestris tumulis literis creditas ex ingenii potiùs fecunditate quàm investigatione & autopsia deprompsisse. Intellego autem jam quosdam in Westphalia diligentius tua esse scrutatos ossa & cineres , hincq; non miror te inquietari. Ipfus sanè metuo , dictante quam à te hauli scientiâ , ne hisce meis sententiis extrema nunc fata instent , & me apud posteros maneat observatoris minùs exacti prædicatum. Sed ecce ! Mercurius advolat ex Westphalia. Audiamus , quid de statu ejus moderno asportet novi. Accedamus propiùs , ut Curiositati nostræ satisfaciamus. *Explicit Apologia.*

CAPUT VI.

Varia in sepulcris & ad urnas paganorum inventa curiosè disquiruntur.

Seç. 1. c. 6.

De re funebr. pop. Septentr. l. 1. c. 22.

E*Udoxus* varia Gentilibus ossuariis adjecta eleganti non minùs calamo quàm stylo chalcographico depingit. Qualia tamen in tumulis Westphalicis rariùs , magno autem sæpiùs numero in Cimbricis reperiuntur , in quibus hastas , frameas , sagittas , calcaria , cultros æreos inventa refert Arnkielius. Causa quæ instrumenta ejusmodi & arma cineribus adjicere paganos compulerit , vix satis hodie constat. Nonnulli id factum conjiciunt , ut tumulatorum professiones atq; vitæ ratio posteris innotescerent. Sic cum anguillis & cultris futores , cum forfecibus sartores fuisse sepultos , ac proin talia hodie ad urnas

Cim-

Cimbricas reperiri author est *Daniel Major* Academia Chiloniensis olim Professor doctissimus. Verum non videntur hi ferire scopum: frustra namq; fuisset ista Gentilium intentio, cum sepulcra religiosa voluerint, quæ nunquam deinceps recludi aut violari jus manium statuebat. Apud primitivæ tamen Ecclesiæ Christianos varia interdum tumulis addita signi rationem habuerunt: quippe Sanctorum Martyrum reliquiis nummus adjiciebatur loco indicis, ex cujus epigraphe posterius intelligerent, quo sub tyranno subiissent pro fide martyrium. Sic *D. Thomæ Apostoli* corpus (ossa nempe candidissima calci & arenæ veluti cæmento immista) Melianore in Coromandelio littore sub Joanne III. Lusitanix Rege appositâ lanceæ cuspide, viatorii baculi frusto, atq; vase fictili inventum esse refert *Maffei*.

Bosius in Rom subterr. l. 4. c. 31. Hist. l. 8.

Longè igitur alia eorum erat persuasio, ridicula nempe credulitas, talem apud inferos comparere defunctum, qualis esset tumulatus. Unde *Papinius de Capaneo* ad inferos cum armis omnibus deveniente inquit:

Lib. 8.

Et armato turbavit funere manes.

Sic & apud *Ezechielem fortes cadentesq; & incircumcisos descendisse ad infernum cum armis suis, & posuisse gladios suos sub capitibus suis* legimus, quod & pariter animadvertit *Eudoxus*. Arma itaq; & gladios ad urnas Suecicas sæpe inveniri scribit *Rudbeckius*. *Lucianus* verò acutissimus sycophanta albis dentibus ridet hæcæ Ethnicorum nugas, hoc uno tot Romanis sapientibus prudentior. Ad quid enim illa arma, vestes, & mundus adjectus? forsitan ut pro eorum conditione ab inferis acceptentur tractenturq; in campis Elysiis? (hos & veteres Dani credebant *Bartholino* teste, & *Valhalla* appellabant) ad quid jugulatio equorum mancipiorumq;? fortassis ut comitatum habeant & equis ad alibantas provehantur? an quæ maximè pretiosa in rogis jubent conflagrare, in altero mundo servient? descendetne vinum tumulis infusum ad inferos, & quò apud eos bibatur restabit incorruptum? an cibus rogo appositis nutriuntur defuncti, aut iis destituti fame pereunt? ad quid ori morientium insertus argenti numulus portitori pro nauulo solvendus, non attentò, num hæc moneta in regno *Plutonio* ullius sit valoris? præstitisset nil imponi, ut à *Charonte* non transmissi ad vivos redire cogerentur. His & similibus sarcasmis quascunq; luctûs funebris gentiles cæremonias non rudi *Minervâ* explodit *Lucianus*, certè *parcus Deorum cultor & infrequens*, quia reverà *Atheus*. Christiani de animæ immortalis post mortem statu meliùs informati paganos istos funerum ritus meritò

c. 32. v. 17.

Atlant. tom i. c. 24. p. 652.

vel sub primam fidei orientis lucem mox deseruerunt, si modò modernus sepulturæ luxus, tametsi superstitionem haud redoleat, etiam quandoq; non excederet, ut in parallelis Christianorum & Ethnicorum ritibus pluribus annotavit *Eudoxus*. Meretur de eo paucis multa dicens audiri Magnus **HIERONYMUS**: *Cur mortuos vestros aureis obvolvitis vestibus? cur ambitio inter luctus lacrymasq; non cessat? an cadavera divitum nisi in serico putrescere nesciunt? &c.*

Revertamur ad urnas. Mallei lapidei perforati ad illas alicubi in **Tab. V.** Westphalia inventi ectypon sistit *Eudoxus* unà cum eruditis conjecturis: quibus & nostras adjicimus. Malleos ejusmodi Gentilibus, Cimbris præsertim ac Danis, familiares fuisse ipsimet fidem faciunt in istorum tumulis sæpius reperti. *Arnkielius* statuit illorum usum desumpsisse paganos à malleo sui **Deastri Thor** appellati, quo hunc in bellis magna patrâsse fabulabantur. Notum aliàs est, eos olim apud plures speciem lapidum fulminarium subiisse, quod tamen minùs probabile judicamus cum prælaudato *Daniele Majore*, qui cuneos ejusmodi arti humanæ suos debere natales, & quondam instrumenti bellici vices explevisse concludit, quam quoq; sententiam fovet *Eudoxus*. Memoratu digna est de his relatio **Jo. Ludovici Hannemanni** Academiæ quoq; Cimbricæ æterni decoris. Effossus est in Cimbria ex curiositate ac jussu fæminarum nobilium, & quidem sub spe thesauri inveniendi scopelismus, insciis tamen maritis. Continuit hic præter ollam cineribus refertam cultrum veterem & novem ex lapide cuneos elegantes ac quasi politos. Secutus autem laborem funestus est eventus. Quippe mors, quot fuerant lapides, tot ex eadem illustri familia unius anni spacio abripuit. Et talia plura ex reclusis Gentilium sepulcris secuta pericula recensent *Panarolus* & *Bartholinus*. Unde consolationi ad Helviam præfixit Seneca:

Pentec. I. *Crede mihi vires aliquas natura sepulcris*
obs. 18. *Attribuit: tumulos vindicat umbra suos.*
Cent. 4.

obs. 37. Tametsi enim Gentile jus manium Christianos non stringat, neq; ulla sit religio Ethnicorum tumulos recludere. Mirus tamen quandoq; circa hos indeq; eruta mortuorum ossa malorum geniorum lusus est, non quidem apud eos, qui intentione laudabili acquirendæ scientiæ, sed illicitâ thesauri illos pervestigant; unde sat tutò **Olaus Rudbeckius** in **Diss. 9. de Med. Danic. domest.** Suecica ad 12370. sepulcra Gentilium teste *Arnkielio* effodit.

l. 2. c. 15. Certum quidem est non rarò cum defunctis olim fuisse defossos thesauros, ut horum essent veluti custodes. Sic **Hircanum** è **Davidis** sepul-

s. 14.

sepulcro tria talentorum millia abstulisse memorat *Flavius Josephus*. *l. 3. antiq. J. c. 15.*
 Magni pretii thesaurum, quem Childerici I. Francorum Regis Tornaci Nerviorum anno 1653. effossum dedit sepulcrum, describit in *Anastasi* curiosissimus *Chifletius*, cujus pretiosiora Cimmelia Parisiis ipse quoq; spectavit *Eudoxus*. Imperator Honorius Stilliconis filiam sibi in matrimonium elegerat, quâ ante connubii nexum defunctâ ambiit sororem, quæ pari fato ante nuptias decessit. Tumulata utraq; est à parente cum omni luxu & sexûs Clinodiis pretiosissimis. Exactis mille centum & octodecim annis, dum Romæ in S. Petri æde novæ structuræ quæreretur fundamentum, detecta est crypta, & in ea omnis hæc opulentia, integra adhuc & salva, si margaritas digitorum tactu friabiles exceperis, quæ omnis extradita est supremo urbis Antistiti. Verùm in urnis Westphalicis frustra quis gazas quæstiverit, quarum loco, quæ vetus paræmia est, carbones inveniet. Quid enim aliud in illis, quàm quod in collectaneis Epigrammaticis Pithæi cecinit de avaritia Sulpicius Lupercius:

*Ambusti torris species exesaq; sæclo
 Abduntur priscis corpora de tumulis?*

Frustra quis sibi cum Plauto spem fecerit aut promiserit:

*Ex hoc sepulcro vetere viginti minas
 Effodiam ego hodie, quas dem herili filio.*

*Pseud. ar-
 tic. I. sc. 4.*

Ridicula ergo prorsus fuit, & vulgi stupiditatem indigitans suspicio thesauri per *Eudoxum* aut quæsti aut inventi. Occasione cujus rudiori venâ deproperatas strophas, quas in Epistola ad hunc data & Sepulcreto Westphalico-Gentili adjectâ promisi, hîc apponere extra ollas haud erit:

Antiqua restant plurima Westphalis

Obtecta terris, quæ nigricantibus

Damnata sunt adhuc tenebris,

Et veteri latitant sub umbra.

Deceptus errat, qui gravidas putat

Has aureo urnas ære, sepultaq;

Plutonis in his dona condi,

Perpetuâ tumultata nocte.

Mors est in ollâ, sunt cineres suis

Urnis repôsti, quos Rogus Ethnicis

Ex concrematis more avito

Corporibus superesse fecit.

Theſaurus iſte eſt, quem patrii ſoli
 Quærunť amantes, qui fatiant quidem
 Non inhiantem auro helluonem,
 Sed ſtudiis animum dicatum.

Præviderunt ſatis ipſi Gentiles ſepulcra ſua apud poſteros gazarum for-
 tẽ indagatores non manſura penitus intacta, unde ad hos ludendos va-
 ria iis adjecerunt. De quibus nunc pauca.

L. 13. c. 13. Xerxes Perſarum Rex veniebat ad Beli monumentum, ut narrat
 Ælianus, quod dum cupiditate auri, ut putabat, reconditi aperiret, vi-
 tream duntaxat urnam reperit oleo, in quo cadaver jacebat, non tamen
 ex toto plenam. Juxtã in columna ſcriptum erat, peſſimẽ habiturum, qui
 aperto ſepulcro urnam oleo non expleret. Rex ad lectionem expaveſcens,
 juſſit quamprimũ oleum afferri affundique: verũ expleri nullã af-
 fuſione potuit, ut humanæ cupiditatis abyſſum præſeferret. Ita delu-
 ſus eſt Xerxes.

Semiramidis Regina Babylonum aſtutiſſimæ ſarcophago inſcri-
 ptum erat: *Qui aperuerit, Regum ille theſauros divitiarum inex-
 hauſtos, quod ſufficiat, inveniet.* Aperuit Cyrus ambitioſus & avarus.
 Sed præter ſpem theſaurorum nihil, pro acri verò reprehentione tabu-
 læ legit inſcriptum: *Niſi mortalium omnium eſſes avariſſimus, mor-
 tuorum ſepulcra non violares.* Ita deluſus eſt Cyrus.

In tumba Arteſii Arabiſ vetuſtiſſimi, quem alii Judæum volunt,
 poſtea tamen converſum, & quem mille & viginti quinque annis refert
L. 16. de vixiſſe Cardanus, aurea inventa eſt lamella, cui integer artis Chryſo-
rer. var. pœiæ proceſſus verbis planè ænigmaticis fuit inſcriptus. Hic innu-
c. 43. meros auripetas hætenus luſit, & etiamnum non ceſſat ludere. Sci-
 licet ita mortui quandoq; volunt vivorum exercere ingenia: cujus en
in Ep. XI. aliud inſigne ſpecimen ab *Eliã Vineto* annotatum.

Auſonii. Repertum eſt anno æræ Chriſtianæ MDXLI. menſe Januario Var-
 ſii, qui parvus in Aquitania vicus eſt, in quodam monumento arca
 plumbea, in qua corpus humanum ſepultum tenui quadam pelliculã
 aranæ telæ inſtar fuit tectum, quod cum lucem accepſſet, mox e-
 vanuit ſolis reſtantibus offibus. Cũ verò offa illa & quidquid pul-
 veris in arca fuit diligentius excuteretur, num quid fortè pretioſius la-
 teret, repertum eſt nihil, præterquam in loco pectoris circa cordis re-
 gionem bractea ex puriſſimo auro. Quæ perquã tenuis (ſemi ducatum
 enim duntaxat pendebat) & longior quàm latior in teretem for-
 mam erat complicata, quæ ubi explicata fuit, in ea ſequentia impreſſa

fuerunt:

fuerunt: sculpturam enim præ tenuitate bractea ferre non potuerat:

A E H I O Y Ω
 Ω Y O I H E A
 E H I O Y Ω A
 Y O I H E A Ω
 H I O Y Ω A E
 O I H E A Ω Y
 I O Y Ω A E H

Quis in hoc quadrato arcana divinet Pythagoras? Græcæ vocales sunt septem, totidem per diversas series repetitæ vicibus, ut pluribus ostendit Kirchmannus. Author quisquis fuerit, non inelegantis profectò ingenii hac exigui pretii bracteolâ inventores posteros quoq; voluit ludere, vocalibusq; toties replicatis exercere ingenia, ut complicato quidem hoc auri folio eum magnos thesauros in tumulo recondi solitos, septem vero istis literarum typis splendida & proluxa epitaphia risse posteri animadverterent. Et hæc pauca de ludicris, ingeniosis tamen sepulcrorum additamentis. Quamvis isti post fata lusus vel fallendi vel jocandi in vita genium homini tumulato nativum fuisse prodehere videantur. Unde & Sergius Polensis Parasitorum princeps post mortem quàm in vita veracior & syncerior ludicrâ tumulo suo adjectâ hac epigraphe suum ipse fassus est alios ludendi morem:

*Saxum hoc vos vocat, quid inquam?
 Ut vivus assuevi prudens, imprudens mortuus item
 Vos fallo, nam vos non vocat, quod caret ore,
 Verum is cuius cinis hîc latet. Abite
 In rem vestram viatores optimi,
 His nugis ambagibusq; meis condonate posthumis:*

*De Funer.
 Rom. l. 3.
 c. 14.*

*Notetur
 in linea 2.
 & 3. ver-
 sus.*

Incidit hîc memoratu dignum, drama dicam an historiam? quod à Rutilio Numatiano vel juxta alios quo nescio Plauto authore literatis sub titulo *Queroli* est propositum. Unde nec Viri doctissimi Rittershusius, Grütterus, Barthius illud Scholiis, & Vitalis Gallicus profâ ligatâ dedignati sunt. Euclio aurum in urnam olim congeffit quasi busta patris, odoribus insuper infusis titulôq; extra addito. Hac domi defossâ navim ascendit neq; ulli rem aperit, ut qui urnam reperiret, bustum putaret. Euclio igitur peregrè moriens parasitum ibidem cognitum filio cohæredem instituit tacitâ scripturæ fide, si eidem thesaurum occultum sine fraude ostenderet. Senex autem locum tantummodò indicavit, & sive oblitus sive supervacaneum putans de busto & titulo nihil exposuit. Parasitus navim ascendit, ad *Querolum* venit & rumpit fidem. Accedit

dit locum, liberè urnam inspicit, dolo decipitur, & bustum quod simulabatur credit, animum quidem habebat sibi retinendi aurum si quod reperisset, sed offensum non invenit, etsi manibus tenuit, urnæ mortualis specie deceptus autumans se ab Euclione mortuo fuisse delusum: & sic dimidio suo præmio excidit. Accedit *Querolus* & urnâ explossâ & comminutâ bustum in aurum vertitur. Hæc rei totius est fabula. In qua mirari subit, vel infortunium vel fatuitatem parasiti, quòd ollam manibus tenens non potuerit ex pondere discernere eam auro plenam, ab alia unius duntaxat hominis cinere non tam repleta aut farctâ quàm semiplenâ. Ita propriæ infelicitatis sibi faber extitit. Caverit itaq; quisquis talem in Westphalia urnam reperit, ne parasiti fata patiat, imò & ne offendens ipsius canis, de quo Phæ-

Fab. 27. drus Augusti libertus:

*Humana effodiens ossa thesaurum canis
Invenit, ast violavit quia Manes Deos,
Injecta est illi divitiarum cupiditas.*

Verùm crediderim rem istam vacare periculo, neq; ollam sic auro gravidam facilè apud Westphalos fore obviam. Tametsi *Endoxus* referat, à quodam patriæ Pimate & illustri Heroë cupreis saltem numis plenam fuisse repertam, & de talibus quòq; in radicibus Castri Arminii effossis mentionem faciat Goëzius. Optandum fuisset, hos curiosiori disquisitioni fuisse subjectos, utpote ex quorum impressis figuris aut characteribus plurima patriæ historiam dilucidantia in tanta antiquitatum caligine erui potuissent. Romanos enim commendat sculpturæ elegantia, Gothicos autem satis prodit rudior elaboratio & figuræ impressio. Siquidem, ut Caroli Patini verba mea faciam, Gothi re-

De Num.

Dec. 2.

Diss. 6.

Introduct.

ad Histor.

Numism.

rum facti Domini, Rom. Imperatores æmulaturi suis typis & characteribus monetas procudebant, sed barbarie & crassâ ubiq; regnante ignorantia tantâ, ut vix quidquam contineant quod gratum esse possit. Rebus autem postea tristi pace compositis omne cudendorum numismatum artificium & conservandorum studium sensim periit, barbaris rudi & leviter signatâ massâ in usus vulgares contentis.

Ex hæcenus allatis concludi potest, tumulorum urnarumq; additamenta vel Gentilium redolere superstitionem, vel docere posteros, vel ludere, vel terrefacere inventores: unde & apud Apuleium *bustorum formidamina & sepulcrorum terriculamenta* appellantur. Ad-

l. c. Dis-
tingt. 5.

scribit Picardus, Videre quidem eas hæcenus in voto fuit Viris Curiosis:

riosis: ast nullibi comparuerunt, fortè post conspectum Picardi magis lyncei cœno & squallore obductæ, ut in lucem protrahi nequeant. *Ardua nempe est illa provincia*, inquit Olaus Wormius, *nec exigui operis, durissimarum cautium fugitivas notas retrahere, totq; seculis sepulta resuscitare, & cum temporum tempestatumq; violentia bellum gerere. Eudoxi de hoc quòq; justæ sunt querelæ. Quandoquidem canente Juvenali, veniunt ipsis quòq; fata sepulcris. Incisæ sunt urnis variæ striæ, lineolæ, nec non ductus sæpe non inelegantes, sed nemo eos dixerit characteres aut literas Runicas. Treverus quidem urnas in Italia, ut & in Clivia characteribus notatas reperiri scribit, quod tamen magis jocum sapere rectè animadvertit Stieffius. Scilicet ut canit Aufonius,*

- - - - - monumenta fatiscunt,
Mors etiam saxi nominibusq; venit.

*l. d. urn.
Silesiac.
pag. 18.*

Ipsis quòq; terrenis tumulis non ea hodie amplius est facies, quæ apud gentiles, nèq; ea colliculorum altitudo, ut notavit Lipsius, quod & jam prædixit Seneca ubi ait: *Cætera qua per constructionem lapidum aut marmoreas moles aut terrenos tumulos in magnam eductos altitudinem constant, non propagabunt longam diem, quippe & ipsa intereunt.* Ideo nec hodie *altas illas sepulcri exstructas cælòq; eductas aras*, ceu loquitur Silius, amplius ullibi conspicimus. Notas igitur lapidum Picardinas saltem in Westphalia nostra ponimus inter res abstractas à sensilibus, & ab intellectu solo cognoscibiles. Non insolens quidem erat apud gentiles, urnas & saxa sepulcralia defunctorum nominibus signare, unde Virgilius: *Ossaq; nomen Hesperia in magna si qua est ea gloria signat.* Et apud Ovidium sorores Meleagri affusæ jacent tumulo

*Consol. ad
Polyb. c.
37.*

*Æneid.
l. 7.*

- - - - - signatq; saxo
Nomina complexæ, lacrymas in nomina fundunt.

*l. 8. met.
IV.*

Et apud eundem Ceyce mæsta ingeminat:

- - - - - inq; sepulcro
Si non urna, tamen nos junget litera, si non
Ossibus ossa meis, at nomen nomine tangam.

*l. c. l. II.
Fab. 10.*

Verùm Barbaries olim Westphalica non admisit hæc elegantias, sive in inscribendis nominibus, sive in aliàs solenni apud paganos terræ levioris appreciatione, quæ vel characteribus *H. R. I. P.* hoc est, ut Valerius Probus interpretatur, *Hic requiescat in pace;* Vel *O. T. B. Q.* hoc est *Ossa tibi bene quiescant;* Vel deniq; formulâ ab Eudoxo notatâ *S. T. T. L.* id est *Sit tibi terra levis* indicabatur Unde omnium

G gravif-

gravissima apud eos erat detestatio, si imprecarentur : ut *rigidus ce-*
l. 5. ep. 36. spes tegetet ossa juxta phrasin Martialis, ut *infelix ea urgeret lapis*
l. 1. Eleg. juxta Tibullum, ut *terra premeret gravis* juxta morem loquendi illis
 consuetum. Quâ quidem devotione gentili pensitatâ profectò memo-
 ratu & miratu dignum est facinus paganæ Virginis (hoc pro capitis
 hujus clausula addere non erit ingratum) quæ juvenis eam deperientis,
 & Venereo ardore flagrantis atq; extincti cineres ex busto more avito
 collectos non ossuario ad quietem, sed vitro horario, quod clepsy-
 dram appellant, ad perennem motum inclusit, ut horas indicaret. In-
 certus, sed ingeniosus, hoc illi posuit epigramma :

*Irrequiete cinis miseros testaris amantes
 More suo nullâ posse quiete frui.*

Verba translata ex Belgico Masker vâ de Werelt Adr. Poisers. Petis occultiorem sensum? audi ipsos quasi manes in vitro ingemiscen-
 tes. Quæ vitæ meæ fuerit inquietudo, post fata hoc in vitreo vasculo
 conspicies. Hic noctes curro diesque. Heu quorsum me mulier dedu-
 xit! quàm angustum est foramen, quod me cernis penetrare! cinis meus
 tenuissimus est, quia bis ustus. Nullane ergo ossibus meis restat post
 fata quies? Discite spectatores, eum, qui in vita turpi amore inquie-
 tus currit, etiam, quando post funera quiescit, non quiescere.

Satis hætenus nos quóq; discurremus in Ossilegio hoc nostro, tandem igitur & erit quiescendum. Unius adhuc restant colligenda ossa : uni superest erigendus tumulus. Cujus nunc accipe rationem. *Eudoxus* variis Sepulcreti Westphalico-Gentilis capitibus de ritibus Romanorum funebribus differuit, non autem eos aut omnes aut ordine singulos voluit exprimere, fortassis quia jam alii de re funebri fu-
 siùs tractârant. Allubescit autem hîc mihi ritum istorum omnium & modum & ordinem à capite ad calcem usq; in typo novo, nec ut puto ineleganti, politico-morali proponere. Tu lector polite, inde tibi fac quóq; Ossilegium, lege & judica. De veritate locuturus sub figmento nil dicam alienum à veritate. Absit invidia, quam veritas, ut ajunt, parere solet. En tumulum emortuæ veritatis, sub quo hodie omnibus in mundi statibus virtutes plurimas sæpè corruere prò dolor! experimur. Proposui quidem eam ex Vulnere sive à Fortuna, cum qua teste Scaligero eodem loco stare nescit, & à qua bello pertentatur, sive ab odio & invidia hostibus ejus capitalibus inflicto mortuam; verum etsi Vulnerata, semper tamen victrix æternùm florente palmâ triumphat.

CAPUT VII.

TUMULUS VERITATIS

Sive

Solennitatum apud Romanos funebrium ab *Eudoxo* descriptarum modus & ordo in typo politico-morali proponitur.

Veritas multas passa persecutiones & innumeris adversariorum telis petita lethali tandem cordis ictu sauciabatur. Adfunt quancocyus convocati Medici, qui de morbi statu ejusq; remedio adæquato acriter (philautiâ an invidiâ instigante dicam an veritatis amore) disputabant. Horum rixis multum læsa veritas, abite, inquit, Viri litigiosi, istis contentionibus non servabitis Veritatem. *Veritas altercando amittitur.* Accedit mox ultrò & ne accitus quidem ex Paracelsi ergasterio frontem caperatus senex, qui auri quadam tincturâ, quam tantum non universale crepabat remedium, tametsi auri soluti ne granum quidem contineret, veritati pristinam salutem, vigorem & longævitatem tam citò, *quàm pyrum vulpes comest*, audacter pollicebatur. Veritas jactabundam Viri impudentiam dedignata, faceffe ait amice: *mentiris ut Medicus.* Ita totus confusus è cubiculo se proripiebat. Quo vix elabente haud morâ intrabat medicastra Uromantes, à nasutulis mulierculis, quæ subitis consiliis volunt valere, clanculum accersita. Anus hæc in spectanda matula impudentissima veritatis pœcebat lotium, ut de conditione fati ferret prognosticon, & cœterorum Archiatrorum pharmacis longè exquisitius propinaret medicamentum. Veritas viso hoc stridulæ inter olores anatis spurco rostro justâ indignatione concitata in has erumpit voces:

*Abi idiota circulatrix, hinc abi: faceffe medicastra de thoro,
Cui loquacis affatim arrogantia est; peritia parum aut nihil,
Nec ulla mica literarii salis; Crumeni-mulga mulier,
Locutuleja anus, abi hinc simia, abi carcinoma,
Fatricen professa lotio tenus, sophisticòq; schemate. &c.*

Excedit vetula, erumpit, evadit. Sic omni humanâ ope destituta *Alithe* fatis propiùs accedebat. Quod dum innotesceret Viro *Legumq; & Titulorum, equiq; & juris iniqui* perito, ne rogatus quidem intrabat, de disponendis rebus & testamento condendo seriam in-

Bitterkr.

Thren.

Med. c.

10.

ap. Bald. in Antagathys. n. XLII. jiciens monitionem. Cui *Veritas*: Exi *Schindere* (ominolum hoc nomen erat *Causidico*) ne fatiga morientem, qui linguam habes lucro venalem. *Frustra hic vultur expectas cadaver.* Nolo voluntatem meam ultimam longæ & dubiæ litis esse materiam. Nulla mihi possessio est, non fucis mendaciisq; quæsitæ pecunia. Unica restat tunica, candidissima, hæc mecum tumulator, ne in manus nequissimi mendacii deveniens mei ludat post funera speciem. His confestim loqui desiit, & spiritum amisit, rebus sic exempta humanis.

Adstabant morienti *Astræa*, *Themis*, *Fidelitas*, *Amicitia* germanæ *Veritatis* sorores, quæ ultima lacrymis mixta oscula porrigebant. Inprimis amantissima soror *Astræa* extremum, qui super labia errabat, halitum ore legebat ingeminans verba *Antigone*:

in Hercule fur. v. 1310

- - - - - hanc animam levem
Fessamq; senio, nec minùs quassam malis
In ore primo teneo.

Hanc quippe nisi hausisset, & ipsa exanimis & omnino mortua concidisset. Volabat celerrimè per urbem & in aula rumor eam, quæ tot pepererat odia, fatis cessisse. Unde insolita undiq; lætitia, & ingens præprimis inter Rabulas forenses, mercatores, & artifices mechanicos tripudium, quod quæ plurima negotiis eorum facesserat impedimenta, jam letho data esset. Accurrere tum properè vespillones, sandapilarii, libitinarii, pollinctores, cadaver prisco ritu abluere atq; unguentis delinire tentantes. Absit, ait soror *Fidelitas*, illud os unguine delibuerè, quod semper labiorum odit pigmenta, illam lavare faciem, quæ nullos unquam admittit fucos. Satis est *Candore nitentia claro pratendere lintea membris.* Prorsus itaq; arcebantur. Sorores

Prudent. in Cath.

*In lectum autem imponentes, linteo subtili texerunt
Ad pedes à capite: desuper autem albâ veste.*

Homer. Iliad. 2. in Patrocl. fun.

Quamvis & hanc postea furto furrupuerit pessimum *Mendacium*, quæ sub veritatis larvâ credulo mundo imponeret.

Interea magno luctu fiebat *Conclamatio*, ut si forsan restaret in corpore anima, clamoribus excitam revocarent, ne, quod sæpius mulierculis hystericeis contigisse constat, vivens tumulo inferretur. Quocirca ad septimum usq; diem conclamatione sæpius repetitâ domi servabatur. Nolebant quidem *Veritatis* sorores (licet contra urgerent *Odiu* & *Invidia* *Veritatis* degeneres filia) admittere fæminas,

Lucil. sat. 22.

*Mercede qua
Conducta flent alieno in funere Præfica,
Multò & capillos scindunt, & clamant magis,*

animo

animo tamen nil minùs quàm plangentes. Oderat enim hos dolos semper Veritas. Illæ tamen ultro ad hoc servitium sese offerebant, imprimis rabularum forensium & agyrtarum uxores, quæ ore agebant nœnias, in summo pectore natantes lacrymas, in corde jubilum; illam, quæ toties occasionem strenuè mundo imponendi maritis præriperat, jam exspirâsse. Recordebantur enim his aliquando à Veritate in faciem dictum illud Agellii: *Vos mera estis mortuaria glossaria: namq; colligitis lexicidia, res tetras & inanes, & frivolas, tanquam mulierum voces præficarum.* Non denegari itaq; poterat consuetudini & loquaculis istis decantandum *carmen miserabile lessi.*

Sole lucem reducente octavam omnibus ad exequias & cremationem paratis aderat famosissimus Aretinus, per antiphrasin dictus *Politicus* (negabat enim Numen humanis rebus aut interesse aut curam intendere) *Praconis* vices subiens & populum voce contentâ ciens: *Olla veritas letho data est, exequias quibus est commodum ire, jam tempus est; olla ex ædibus ecferitur.* Confestim auditâ præconis voce advolabant Viri famosi Machiavellus, Arrius Montanus, Theon, Zoilus (paucos nomino, centum intelligas, quos retrò positos numerare longum foret) adulescentes, mimi, parasiti, thralones, & multa impostorum turba, quorum pars feretro humeros commodabat, & funus efferebat. Adest *Designator*, jubet præcedere expressas cerâ symbolicas Veritatis imagines, quas præeunte togatâ Pallade longâ serie præferebant musæ & septem artes liberales, omnes Veritatem matrem ac nutricem suam tristi fato abreptam dolentes. Hoc comitatu funebris ducebatur pompa tardis passibus, & *Præfica* demissis antiis & fluentibus capronis miserabiles planctus ululatu fæmineo reiterare non cessabat. Sequebantur sorores & consanguinei plurimi, qui mæstissima ingeminabant suspiria, quibus

Manabant lacryme ritu nivis; imbre madebant

Cunctorum vestes, proprioq; in fonte natabant

Madentes oculi, vultusq; sinusq; rigabant.

Lecticæ imposita & prædictorum tubnixa cervicibus ferebatur *Veritas*. Ipsa plebs candelis, funalibus, facibusq; collucentibus instructa centuriatim sequebatur. Deducebatur funus in forum. Offerebat se nescio quis ex Hypocritarum familia Veritatem pro rostris laudaturus, perfrictæ frontis & ex fraudibus consutus Ardelio, qui sine mendacio quidem, sed simulatione fictâ in demortuæ laudem declamabat. Sermone claudens hic epilodus: *Vixit veritas, secessit ad astra, exosa mundo, mundum perosa, & vos ite Quirites, securi nunc*

*Coripp. l.
3. in fun.
Justinian.
Imper.*

ab ea vivite, & Veritati suprema ferte munera, ejusq; iusta debite exsolvite. Finitâ oratione testudineo gradu pedetentim cum funere extra urbem progrediebatur tota multitudo, nam in agro longè à mœnibus remoto constitutus erat ustrinæ locus, ne Veritatis odor fortè offenderet adversariorum delicatos nares, aut ex ejus corpore quædam scintilla nociva ad domos pervolaret. Surgebat excelso fastigio erecta pyra. Turba namq; undiq; sylvis traxerat ferales taxos,

*Nec non funereas altis de montibus ornos,
Fraxineasq; trahes, piceas, & mastia cupressi
Robora.*

Veritatis cadavere pyræ imposito omnes *Præficâ* præeunte novissimum inclamare verbum: *I, Licet*, & sorores extremum *Salve & Vale*. Parata fax erat, quam non cunctanter arripere Machiavellus, & accensam averfâ facie admoveere rogo, Aretinus verò ejusq; Sodales picem injicere, ut citior fieret accensio & concrematio, soror autem *Fidelitas* gemitus & lacrymas in hæc verba solvere: Te moriente soror & memori fas est, cum sine te vivere haud liceat. Dixit, & flammis insiliit, resonante confestim magno Machiavellistarum & Aretinorum plausu. Jam vidisses, quo fervore musæ vexilla & vela symbolis & emblematis picta, aularum proceres occultæ Veritatis imagines undiq; ex palatiis surreptas in ignem projicerent, Aretinus autem sacrum codicem, & Machiavellus varia SS. Patrum volumina. Urgebant quidem nonnulli etiam immittendum esse *Corpus Juris*, sed hoc sibi servandum postulabant *Causidici*, ut si & ipsa ex mundo discederet *Justitia Themidis filia*, hoc ipsum veluti quoddam ejus cadaver sibi in terris restitaret. Et certè restitavit! excessit enim & ipsa non longè post è vivis teste Nasone nasutissimo:

*L. 1. met.
fab. 4.*

Ultima cœlestum terras Astraâ reliquit.

Puellarum juvenumq; ingens numerus ad Romanum morem comas refecatas & detonsos crines rogo consecrabat Senecæ verbis:

*Phædr.
act. 1. sc. 1.*

*Placemus umbras, capitis exuvias cape,
Nostræq; frontis recipe abscissam comam.*

Decreverant enim falsitate impostero in mundo Veritatis locum tenente fictis uti capillorum cincinnis. Succedebat mox militum, imprimis gladiatorum, quos bustuarios vocant, ingens caterva, sinistro ordine & versis insignibus circa rogam decursionem funebrem instituens. *Hic confecere milites, equites & pedites circa rogam cur-
sus urbanos & confictos. Et armatus exercitus decurrit cum tri-
Liv. l. 25. pudis, motibusq; armorum & corporum sua cuiq; genti assuetis.*

Et

Et quid mirum ? lætabantur quoq; & hi veritatem & fidelitatem jam mundo excessisse : quippe

Rara fides pietasq; viris qui castra sequuntur.

Hicce peractis non nemo è turba surgens juramento affirmabat se Veritatis animam vidisse è rogo provolare, relinquere terras, & in cœlum ascendere, adeo ut jam meritò *Diva* censerì debeat, & solenni *Apotheosi* illius honori ac memoriæ procudi Numisma cum epigraphe : *DIVA VERITAS.* Cui risu sardonico Machiavellus : *Sit Diva dum non sit viva.* Cui & cætera turba consentiens acclamabat.

Incipiebat paulatim inter subsidentes rogi torres collabi cinis, cui jam *Silicernio* parentandum erat. Libitinarii, parasitiq; advolantes accumbebant. Sed prò invisa & inaudita cœna ! prò fercula hæcenus non degustata ! *Veritate* quippe exulante eorum duntaxat speciem præferrebant omnia.

*Mensa parabatur congestis sandapilarum
Fragminibus; posita & sacrata silentibus umbris.
Quam simul instratâ funebria lintea mappâ
Texerunt: accumbendi data plena potestas.
Ecce sepulcrali cinis apportatur in urna
(Credo vicem Conchæ salis) in medioq; locatur.
Fercula præterea nulla aspicienda dabantur,
Præter funereâ nebulas caligine mistas
Grandibus in pateris, & plenos aëre discos.
Pocula sunt calva: sumptusq; infunditur humor
Gurgite lethæo, spumis obliviam miscens.
Omnia olent tumbas, & cespitem, & æthere cassum
Corpus, & ambustum gramen, bibulamq; favillam.*

Ita ciborum non nisi umbræ ludebant, & horrenda rerum terrebant simulacra, quia aberat Veritas. Interea

It fumus cœlo, piceaq; intexitur umbrâ

Rogus fere extinctus. Legenda itaq; in ultrina restabant ossa, quæ sinu colligebat, & lacrymis prius rigata, vinoq; & odoribus pro more conspersa urnæ inferebat soror *Justitia* mærens & plorans, & totas lacerata genas, dispersa capillos. Oriebatur autem magna contentio, ubi reponenda esset feralis urna, tum ne à *Veritatis* hostibus diriperetur, tum ne ab ejus amatoribus devotione nimium religiosâ coleretur. In varias ibatur sententias. Democritus volebat in puteum esse demergendam, Orpheus in orco sepeliendam, Teuto tumulandam

dam in cella vinaria: *in vino enim Veritas*. Verùm in hisce conditoriis minùs tutam fore repositionem replicabat soror *Themis*, absit hoc ait: *facilis jactura sepulcri est*. Statuendum in abdito erit monumentum, ut sacrum perennet, nec à quopiam audaci manu violetur, aut innotescat *quæis sedibus ossa quiescant*.

Singularis olim vivæ Veritatis amicus stylo ollæ insculpebat antiquissimam epigraphen: *I. M. I. ST. B. ABSC.* id est *In Monumento Isto Sunt Bona ABSCondita*. Abiêre itaq; & in Cryptis Eleusino quasi sacro dicatis abditori loculo, ad quem nonnisi per labyrinthos Dædalicos patebat accessus, urnam occultârunt, ut ab indigno mortalium conspectu deinceps esset facta tecta que. Introitum clauderat ingens faxum, & ipsos cineres tegebat sepulcrale marmor, incilâ hac inscriptione:

Sta, quisquis hac transis,
 Isto sub tumulo jacet
 Sepulta magni nominis Veritas.
 Benigno quidem cœli favore in mundum nata,
 Livoris verò lethali vulnere denata,
 Jubente fatorum inclementiâ.
 Dum vixit
 Citra omnem falsitatem Majestate splendoreq; clara
 Charitum mater exitit,
 Nunc
 Fabula vulgi facta
 Requiescit prope Acheronta
 Loco invio & inaccesso.
 Tumuli angiportum custodiunt in caligine palpabili
 Nocturæ lugubres, cum tremendis inferni potestatibus,
 Primæ Veritatis hostibus.
 Tu si fors ossa petis lustrare,
 Scias
 Huc non cluere viam,
 Nisi boni genii conductu.
 Ingredere & scrutare,
 Sed non nisi candidâ mente,
 Synceritate Duce vel Comite.

Hac itaq; pompâ parentatum est Veritati. Decretum namq; est Apollinis apud Euripidem in *Alceste*: *si anus moriatur, splendidius sepelietur.*

pelietur. Quid enim Veritate antiquius? unicus tamen isq; postremus funeri honor defuit. Sepulchralis nempe pro veteri more ara, ad quam vel linguarum mendacium immolaretur hecatombe, vel elogiis perforaret odarium, vel dolosarum vulpium victimæ caderent. Liceat ergo mihi hic brevi epilogo totam claudere fabulam. Veritate exule homines mox apprehenderunt ejus pedissequam versicolorem falsitatem veritatis tunicâ indutam. Ut enim illa ob nimiam lucem, quâ oculos perstringit, cunctis es exosa, sic hæc grata & accepta ob nubilum imposturæ splendorem, quo vel centum crassissimæ falsitates modò pictæ, fucatæ, vestitæq; sint, plures obtinent patronos, quàm unica & sancta *Veritas*. Perambula omnes mundi status: quid in iis invenies? *Veritas*, inquit Toparcha Merødenis, *in sepulcro scientia sepulta mansit, & ejus vice surrexit confusum rixarum genus sermocinale* (adde sarcasticum & theoninum) *pro doctrina reputatum.* Nolo brevitatis causâ excurrere per omnes scientias, in quas sub veritatis specie meræ rerum umbræ & sophismata irreperunt, ut inter synceriores scientiarum indagatores perpetua sint pro veritate suspiria; & Scepticæ Sectæ unica & constantissima Thesis fuerit: *Nihil esse verum præter hoc unum quod verum nihil.* Quis enim nisi sit veritati inimicus inficiabitur, in universas professiones successisse simulationes, simplicitatis (quæ *veritatis sigillum est*) odium, verborum involucra, atq; perfidiam, ut ad servandam fidem tot hodie adhibeantur testes, tot stipulationum firmamenta, ut nemini credatur sine teste, sine sponfore, & tutius in chartis quàm in animi sacrario fidem & veritatem custodiri arbitremur. Audi Romanum Sapientem. *Monstrabo tibi*, inquit, *cujus rei inopiâ laborent magna fastigia: quid omnia possidentibus desit, scilicet ille qui verum dicat, & hominem inter mentientes stupentem, ipsaq; consuetudine pro rectis blanda audiendi ad ignorantiam veri perductum vindicet à consensu centuq; falsorum.* *Ibi fides in obsequium servile submissa est, dum nemo ex animi sui sententia suadet dissuadetq;: sed adulandi certamen est, & unum amicorum omnium officium, una contentio, quis blandissime fallat.* Scilicet in aulis, imò universo mundo risus, lacrymæ, verba, cæremonix dolis & Sinonianis fraudibus deaurantur.

Habes hic Benevole Lector mysticum Veritatis tumultum, & sub eo adumbratos Romanorum funerum ritus. Habes Ossilegium historico-physicum, in quo veritatem non tumulare, sed eruere, & ex obscurissimis antiquitatis adytis in lucem producere conatus sum.

*In tumul.
Pest.*

*Seneca l.
6. de be-
nef. c. 30.*

l. cum ita legatum 63. §. 1. In fine ff. de condit. & de monstr.

Tu quisquis veritatem amas (*Veritas enim super omnia amanda*) & in rerum tam naturalium quàm moralium scrutinio candidè sectaris, ejus tumbam utut altiùs reconditam sedulus mecum inquire, & ne falsitaris specie decipiaris, Epitaphium Philippæ Ducis Camerinae sepulcro inscriptum, quid moneat, attende: *Quæ sunt pro iis, quæ non sunt: quæ si essent, pro iis, cum sint non sunt. Quæ videntur esse, pro iis, quæ clam sunt, in causa sunt id quod estis: scitis. Scrupulum injeci fateor. Tu igitur quisquis es excute.*

FINIS.

SOLI DEO & MATRI VIRGINI GLORIA.

AD

SPHALMATA Typographi, & si quæ fortè Authoris, Sentias cum Horatio Polite Lector:

- - - - - Non ego paucis

*Offendar maculis, quas aut incuria fudit,
Aut humana parum cavit natura.*

